

DIALÓG

Kresťanský diskusný mesačník

IV. ročník ● 11/2011

Dialóg mladých:
SAMOVRAŽDY

O PENIAZOCH A DÁVANÍ I

POČÚVAJ

www.radio7.sk

rádio 7
rádio pre život

Satelitné a internetové vysielanie pre vás:

- spravodajstvo
- svedectvá zo života
- duchovné úvahy
- kresťanská hudba

Banská Bystrica 107,7 MHz

Počúvajte nás a podporte naše vysielanie

satelit Astra 3A

Mediálny partner Dialógu

O B S A H

Z ARCHÍVU	4
PRI ŠÁLKE... s Jirím Zmožekom	5
O PENIAZOCH A DÁVANÍ I Štefan Evin	8
AKO SA NEUVARIŤ A NEZAMRZNÚŤ Miroslav Moravský	15
JURAJ KRUPA	16
SLÁVNOSŤ ODHALENIA Pavol Trúsik	17
KDE SI? Milan Liška	18
TAIWANSKÉ ROZPRÁVANIA Miro Moravský	23
TLAČENICA PRED UCHOM IHLÝ Štefan Markuš	26
DIALÓG MLADÝCH Samovraždy	27

Pri zborových objednávkach je odporúčaná predajná cena do 2,20 €, (podľa zborových dotácií) **Individuálne objednávky:** cena + poštovné
PRIVÍTAME VAŠU POMOC, KTORÚ MÔŽETE POSLAŤ NA ÚČET: 262 104 1859/1100, špecifický symbol 1011

Redakčná rada: Štefan Markuš (predseda), Tibor Máhrík, Bohuslav Piatko, Rastislav Šteško **Šéfredaktor:** Bohuslav Piatko, bpiatko@internet.sk **Redakcia:** Ľuboslava Straková, Jozef Uhlík, Eva Bechná, Barbara Turčíková (Žilina), Gabriel Gajdoš (webmajster), e-mail: gabriel.gajdos@cb.sk **Jazyková úprava:** Anna Matláková

Dizajn a grafické spracovanie: Martin Piatko **Adresa redakcie:** Dialóg, Živnostenská 2, 811 06 Bratislava, č. tel.: 02 207 11 468 e-mail: svatava@internet.sk, web: www.mediasvatava.sk **Vydavateľ:** Media Svatava, spol. s r.o. **Tlač:** Transmedic Slovakia, s.r.o.

Predná a zadná strana obálky: Foto: SVATAVA PIATKOVÁ- November na Pohroní

Cesta do Betlehema

NATÁLIA
LUPTÁKOVÁ
(CB Bratislava,
pracuje v OZ
Spoločenstvo
čitateľov
Biblie.)

Akonáhle sa skončia letné prázdniny a táborová sezóna, mám pocit, že na dvere klopú Vianoce a treba rýchlo myslieť na ďalšiu sezónu, naplánovať tábory, školenia, či prípravné stretnutia. Povinnosti a očakávania sa na nás valia z každej strany. Aj vy vtedy hľadáte dvere, ktoré môžete za sebou zavrieť?

Túžime sa zastaviť, túžime po odpočinku, túžime – po čom túžiš práve teraz? Je dobré túžiť, je dobré snívať, je dobré plánovať. Ale mám otázku: Čo urobiť so splnenou túžbou?

Ako hovorí William Somerset Maugham: „Tragédia života spočíva niekedy v tom, že dostaneme, po čom **túžime**.“ Ak máte malé deti, tušíte, po čom túžia. Po novej hračke, novej sade lega, po novej bábike, či psíkovi. Ako deti rastú, ich túžby sú komplexnejšie, no poväčšine aj drahšie. A v období Adventu ich túžby dostávajú konkrétne mená a predstavy.

V súvislosti s Vianocami sa mi, samozrejme, vybaví v mysli mestečko Betlehem. K tomuto mestu sa tiež viažu túžby. Veľmi konkrétne túžby. Túžba jednotlivca a túžba národa. Betlehem, mesto Dávidovo. Dávidova túžba po svojom rodnom meste v čase fílištínskeho obliehania bola vyjadrená túžbou napiť sa čerstvej vody z betlehemskej studne.

Ó, keby sa mi dal niekto napiť vody zo studne v Betleheme pri bráne. (2Sam 23, 15)

Dávidovi verní vojaci sa rozhodli splniť túžbu svojho veliteľa. Za cenu nasadenia svojich životov sa prebili k betlehemskej bráne a doniesli vodu Dávidovi. Aj keď citovaný text je opisom hrdinských činov Dávidových troch vojakov, mňa prekvapilo práve to, čo urobil Dávid s prinesenou vodou. V ruke má svoju splnenú túžbu. Nič mu nebráni zavŕšiť naplnenie tejto túžby a občerstviť sa čerstvou vodou z Betlehema. Dávid však vidí jej nesmiernu cenu a obetavosť vojakov. Nedokáže vodu vypíť, vzdáva sa jej a vylieva ju ako obeť pred Hospodinom.

Betlehem, mesto Dávidovo, malo splniť ešte jednu túžbu, túžbu celého izraelského národa. Keď prorok Micheáš predpovedal príchod Mesiáša z mesta Betlehema, zraky celého Izraela sa v túžbe obracali k tomuto miestu, odkiaľ čakali vyslobodenie. *Ty však Betlehem, Efrata, hoci si najmenší medzi judskými rodinami, z teba mi vyjde ten, ktorý je určený za vládcu v Izraeli.* (Mich 5, 1)

Keď táto chvíľa nastala a túžba Izraela bola narodením Pána Ježiša v Betleheme naplnená, Peter vo svojej reči na Letnici usvedčuje Izrael z vraždy, z vraždy svojej splnenej túžby. *A toho muža... ste rukou zločincov pribili na kríž a zabili.* (Sk 2, 23) Dve túžby. Dve naplnené túžby. Dva rozdielne prístupy.

Môžeme túžiť. A aj túžime. Po láske, priateľstve, prijatí, porozumení, po partnerstve, manželstve, deťoch, vzdelaní, práci, úspechu, zdraví... Mnohé sa nám splní. Naše túžby bývajú naplnené. Čo však urobíme so splnenou túžbou?

Naša splnená túžba po partnerstve sa zmení na boj o moc. Naša túžba po práci sa zmení na workoholizmus. Naša túžba po slobode sa zmení na nezodpovednosť. Alebo, čo ak moja túžba po oddychu sa zrealizuje tým, že ostanem pár týždňov v posteli kvôli chorobe? Ako môžem moju splnenú túžbu vrátiť späť Bohu?

V službe, v ktorej stojím s mnohými ďalšími, túžime po tom, aby sme mohli prakticky žiť veľký Boží príbeh uprostred vás, uprostred detí, mladých ľudí, uprostred rodín, v cirkvi, v škole, v práci i na ulici. Sú momenty, keď prežívame naplnenie tejto túžby. A vtedy s bážňou prosíme, aby sme tieto momenty dokázali vrátiť späť Bohu na Jeho slávu.

Bože, pomôž mi vrátiť dar splnenej túžby späť na tvoju počesť.

Z ARCHÍVU II

MUDr. Bohuslav Findo pochádza z prebudeneckej rodiny Findovcov vo Váľkove. Všeobecný internista, gastroenterológ a diabetológ. Začal ako žiak a spolupracovník jedného zo zakladateľov slovenskej internistickej školy, prof. Déreya v Bratislave. Neskôr sa sám stáva tvorcom vlastnej internistickej školy. Spisovateľ, autor publikácií pre diabetikov a učebníc vnútorného lekárstva pre zdravotnícke školy, jeden z iniciátorov, zostavovateľov a autorov prvej slovenskej štvorzväzkovej učebnice internej medicíny. Pôsobil na Sliači vo funkcii primára KLÚ a neskôr až po dôchodkový vek, zastával funkciu primára interného oddelenia OÚNZ vo Zvolene.

Aktívne sa zúčastňoval aj na cirkevnom živote: pri presídľovaní levického zboru z Nyiregyházy aj pri hľadaní cirkvi, do ktorej by vstúpili členovia Modrého kríža po jeho zákaze začiatkom 50. rokov minulého storočia.

Dnes uverejňujeme ďalší z jeho listov, ktorý napísal Božene Chrvátovej-Royovej už zo svojho nového pôsobiska – zo Sliača v roku 1954. Listy sú z archívu jej vnučky Dobroslavy Tichej.

Milá mamička Chrvátová,

iba po čase sa chystám odpovedať Vám. No myslím si, že nie je vždy potrebné, aby korešpondencia mala príliš rýchly obrat. Ide o to, čo z nej máme a ako si ňou poslužíme. Ja mám z tejto korešpondencie osoh. Pre mňa je ona závanom toho prvého prebudenia na St. Turej, ktoré dnes už prešlo do histórie, no z ktorého sme my vyrástli. My sme tu bokom od bratov a sestier, preto nám je potrebný aj tento druh styku. Mávame spoločné požehnanie aj z listov, ktoré niekedy dostaneme z Bratislavy alebo z Levíc. Vyrástla tu medzi bratmi jednota ducha, ktorá je vzácnym Božím darom. Veľa sa zmenilo od nášho odchodu z Bratislavy, no mnohé sa zmenilo na dobré a vidno tam pokrok a vývin. Niekedy ma to až dojmalo, keď som zistil, že tam vyrástlo všeličo, čo som si kedysi želal a čoho som sa už v Bratislave nedočkal. Nedá sa poprieť, že sa to stalo do značnej miery pod vplyvom Levíc, presnejšie povedané, br. kazateľa Markuša. V Bratislave samej medzi mladými požehnanie pracuje br. Milan Jurčo (zo staršej generácie br. Rosa). Nech sa čokoľvek pohovorilo alebo hovorí okolo týchto bratov, pravda zostáva, že oni sú na Božej strane a konajú sväté dielo. Také dielo však nikdy nebolo bez odporcov, a to aj medzi veriacimi. Prichádzajú tu k nám staré pravdy v novej forme, primeranej terajšiemu životu a jeho potrebám. Prežívame novú fázu prebudeneckého hnutia na Slovensku. Pán Boh tak urobil mimo MK (Modrého kríža, pozn. red.), ba proti mnohým, čo MK v ostatnom čase jeho jestvovania viedli. V tom je divnosť, ale aj spravodlivosť Božích ciest.

Ja sám s mojou rodinou sme v duchu s tými bojovníkmi v Bratislave a v Leviciach. Prijímame aj teraz, z času na čas, od nich cenné výdobytky duchovného rázu. Lebo, darmo je, Božiu cestu musí každá generácia pre seba akosi nanovo objaviť. V Bratislave a v Leviciach sa dejú tieto objavy. Radi sme, že môžeme mať na nich podiel. Rysuje sa tu budúcnosť, ktorú videla

mamička Kristína vo svojej knihe Na rozhraní. V Jednote tomu mnohí nerozumejú, tak ako nerozumeli aj naši mnohí v bývalom MK. Okrem toho je tu národný problém, ktorý najmä bratislavská Jednota nebola ochotná riešiť novozákonným spôsobom. V tomto ohľade to vlastne nebolo dobré ani v bývalom MK. Ani tam mnohí nestáli pevne na slovenskej pôde rovnými nohami, hoci nás Pán Boh na ňu postavil. Božie deti sa predsa musia usilovať o uskutočnenie práva, pravdy a spravodlivosti. Od koho to potom čakať, ak nie od nich?

Vo svetle Božieho slova nieto dôvodu pochybovať o tej ceste, ktorou idú naši bratia v Leviciach. To, pravda, neznamená, že medzi mladými nebude treba Boží brus, ktorý bude musieť všeličo obrúsiť, iste niekedy aj bolestne. Kiež to len robí, aby sme čím skôr vyrástli na toho dokonalého človeka v Kristu. Na brata Eudka Fazekaša nezabúdame, vieme že je na ťažkej stráží a sám je v stálom raste, v ktorom potrebuje podporu.

Tí, čo celým životom zrástli s dielom na St. Turej, nemusia mať obavy, skôr môžu mať radosť. Terajšie ovocie staroturanského prebudenia je krásne a Pán Boh iste ešte pridá. My na to nechceme nikdy zabudnúť, ako a kade išla Božia zvesť o spasení slovenskému národu.

Ešte niečo o nás. Dnes má náš najstarší synček, Andrej Bohuslav, siedme narodeniny. Uteká to. Dvaja ďalší synovia (Peter a Slavomír) trocha prechorievajú. Inak, bývame stále na Sliači. Nikto nie je ochotný robiť výmenu bez bytu. Nezostáva nám teda iné, ako čakať na Sliači na byt vo Zvolene. Na Myjave je nová nemocnica, no to by nám bolo ďaleko od domova, od rodičov.

Pozdravujeme opäť ujca Roháčka a tiež iných staroturancov, čo chodievajú k Vám. Prijmite aj Vy náš srdečný a úctivý pozdrav.

Vaši v Pánu Ježišovi B. Findo s manželkou a s deťmi.

Když byl na vrcholu slávy, napsal snad stovky písní pro naše přední zpěváky. Psal pro Karla Gotta, Hanu Zagorovou, Helenu Vondráčkovou, Marii Rottrovou, Michala Tučného... Z nich připomínáme jen několik hitů, které jsou dodnes velmi populární: Zvonky štěstí; Už mi, lásko, není dvacet let; To musím zvládnout sám; Tam u nebeských bran; Ten vůz už jel; Nešlap, nelámej; Biograf láska; To býval ráj a jiné. Psal taky pro herce jako Rudolfa Hrušínského, Janu Hlaváčovou, Radka Brzobohatého, Josefa Kemra a vystupoval s řadou slavných umělců v zahraničí, např. s Jiřinou Bohdalovou v Kanadě, Austrálii, Švýcarsku. Říkalo se mu Král dobré nálady. Jeho firma Carmen, kde se rodily hudební nahrávky tzv. lidové hudby, stále roste. Náhle však přišel krach a Jiří Zmožek spadl až na dno. Nemocnice, myšlenky na sebevraždu – a jako záchrana z této situace – víra v Boha. Říká, že se před pár lety znovu narodil a začal nový život...

PRI ŠÁLKE S... JIŘÍM ZMOŽEKOM, hudobníkom, textárom a skladateľom

Foto: ARCHÍV J. ZMOŽEKA

POKÁNIE JE ZMENA

Jak moc jste se změnil?

Úplně jsem změnil celý svůj život. Stejně jako existuje starý dům a nový dům, staré auto a nové auto, existuje i starý a nový život. Nový život, to je znovuzrození.

Co vás přivedlo k přemýšlení o Bohu?

Já jsem měl dvě babičky. Jednu komunistickou a druhou protestantskou. Ta komunistická chodila 25 roků o holi a pořád tou holí hrozila nějakým imperialistům a každému, kdo jí připadal špatný. Tu protestantskou jsem nikdy hrozit neviděl. Byla tichá, pořád zpívala jakési písničky o Bohu, četla takovou malou knížku (později jsem zjistil, že to byla Bible) a taky jsem ji viděl, jak se modlila. Tahleta babička mě vodila do malého křesťanského shromáždění, kde jsem potom po mnoha letech, v roce 1971, slyšel kázat jednoho slovenského evangelistu. Byl z Bratislavy, jmenoval se František Ciesar a mluvil o tom, jak Ježíš uzdravil nějakého nemocného u rybníka Bethesda. Ten nemocný tam ležel 38 let. To

mě hodně vzalo, jak je Bůh dobrý. Byl jsem z toho tenkrát nadšený a hned jsem o tom vykládal svým přátelům a známým.

A jak to poznamenalo váš další život?

Já jsem se pro Boha hrozně nadchnul. Začal jsem chodit do té malé církvičky, založil jsem tam dokonce i pěvecký sbor. Jenže nás tam chodilo asi 30 a když jsem je všechny naučil zpívat, tak zase neměl kdo poslouchat. A ty babičky, co tam chodily a nezpívaly, tak ty zase neslyšely... Ale strašně rád jsem tam chodil a byl jsem velice věrný v návštěvách té církve. Byla to Církev bratrská, kde sloužil mně velice blízký kazatel Ing. Jaroslav Orawský.

Neřekl vám někdo ze známých, kteří viděli tu změnu, že jste se zbláznil?

Nejhorší to bylo doma. Pán Ježíš říká, že nepřitelem člověka bude vlastní rodina. Doma jsem měl velké problémy, protože jsem do církve vodil svoje dvě děti.

Mluvil jste o znovuzrození. Ale začínat se má s čistým štítem a minulost by se tedy měla nějak srovnat...

To byla ještě dlouhá cesta. Když člověk slyší zprávu o Bohu, tak je to něco jiného, než když ho zasáhne zvěst o Božím Synu Ježíši Kristu. To pak dělá pokání ze starého života, ze všech těch mrtvých skutků, co za život udělal. Jenže pokání je změna. To není jenom nějaká lítost. Lítost může být obyčejný duševní stav. Ale pokání je duchovní stav. Duch svatý usvědčí člověka z hříchů a on se skrze pokání rozhodne úplně změnit život. Je to něco jako na vojně čelem vzad. Prostě jdete určitým směrem a velitel zavelí čelem vzad a vy jdete úplně na opačnou stranu.

To ale všichni lidé nemusejí vzít...

Já bych to rozdělil zhruba na tři skupiny lidí. Ti křesťané, kteří už pokáním před Bohem prošli, by tomu měli rozumět a už by neměli toho člověka odsuzovat. Druhá skupina tak trochu pochybuje, ►

jestli něco takového vůbec existuje. Ale ti většinou pochybují vždycky o všem. A třetí skupina lidí to nepřijímá vůbec a dívá se na vás jako na blázna. To je ale úplně v pořádku, protože Bible říká, že až se na vás budou dívat jako na blázna, že na vás bude Boží sláva.

No, ale to by potom znamenalo, že si před Bohem dáte věci do pořádku a lidi už vás nemusejí zajímat?

Ne, tak to není, povinností znovuzrozeného křesťana, který se

by vzýval JMÉNO JEŽÍŠ, bude zachráněn – spasen.

Mluvíte o spasení – dá se to definovat?

Ano, asi takto: spasení je osvobození ze zajetí hříchu a vyvedení do svobody, kterou dává Kristus. Je třeba říct, že i po znovuzrození se stane, že člověk zhřeší. Vždy má však možnost znovu vyznat své hříchy a očistit se, jak říká Bible, krví Beránka. Ale hřích mu už nevládne (svoboda od alkoholu, drog, peněz atd.).

může podobat tomu druhému. A tak i cesta Boží s člověkem je u každého jiná. Já jsem začal v roce 1971 a byl jsem nadšený z Boha, Otce – Stvořitele. Ale neznal jsem Ježíše – Spasitele. A už vůbec ne Ducha Svatého. Toho, který nás uvádí do veškeré pravdy a je naším Utěшитelem, jak praví Písmo. A právě v tom roce 1994 jsem prošel velkou krizí: rodinnou, podnikatelskou a finanční. Možná by se to dalo nazvat „vítězný krach“, protože mi to dalo všechno nové. V Bibli se o tom můžeme dočíst

Pokání je změna.

To není jenom nějaká lítost.

obrátil, je dát si věci do pořádku. V Bibli máme pár příkladů, jak to má vypadat. Například Zacheus, když se setkal s Ježíšem, řekl: „*Co jsem nakradl, vrátím čtyřikrát*“. Nebo: „*Pokud je to na vás, mějte se všemi pokoj*“. Takže je třeba dát minulost do pořádku, pokud je to možné.

A jak to pokračovalo?

No, jak už jsem říkal. Když se člověk dozví o Bohu, ještě to nemusí znamenat znovuzrození. Znovuzrození je přijetí Ježíše Krista jako Pána svého života. Bible o tom mluví základně na dvou místech. První je v evangeliu Jana, třetí kapitola, 16. verš, kde je napsáno, že TAK BŮH MILOVAL SVĚT, ŽE SYNA SVÉHO JEDNOROZENÉHO DAL, ABY KAŽDÝ, KDO VĚŘÍ V NĚHO NEZAHYNUL, ALE MĚL ŽIVOT VĚČNÝ. To je základní informace pro každého člověka, který chodí po této zemi. Ale nesmí jít jen o informaci, člověk musí v Pána Ježíše uvěřit. Bible o tom mluví jasně v epištole ap. Pavla k Římanům: VYZNÁŠ-LI PÁNA JEŽÍŠE SVÝMI ÚSTY A UVĚŘÍŠ-LI VE SVÉM SRDCI, ŽE BYL VZKŘÍŠEN Z MRTVÝCH, BUDEŠ SPASEN (Římanům 10, 9). A na jiném místě se v Bibli zdůrazňuje, že každý, kdo

A co vaše komponování, co v tom se změnilo?

No, to je právě to obrácení a znovuzrození, o kterém jsem mluvil. Jdete na jednu stranu a pak se obrátíte a jdete na jinou stranu. Zjednodušeně se dá říct, že zatímco dřív jsem psal písničky o láskách, tak po roce 1994 jsem začal psát písně o Lásce.

Můžete to přiblížit, mluvil jste přece o roku 1971, kdy jste slyšel mluvit kazatele Františka Ciesara o Bohu a teď zase mluvíte o roku 1994.

Víte, my jsme každý originál. Skoro o nikom se nedá říct, že se ve všem

– Bůh říká: A hle, všechno činím nové. A tenkrát v tom roce 1994 už jsem nemohl. Dolehla na mě neuvěřitelná tíha – někdy se tomu říká osobní tragedie. Všechno se zborší, rozpadne. Pak uděláte rozhodnutí pro Ježíše a všichni vás opustí, protože si myslí, že jste fanatik. Takhle jsem to musel pořád poslouchat. Zatímco v roce 1971 jsem si oblíbil Boha, v roce 1994 jsem se radikálně rozhodl pro Ježíše. A to je ten rozdíl. Když si oblíbíte Boha, kostel do kterého chodíte a lidi v něm, tak to ještě lidem tak nevadí. Když však odevzdáte svůj život Ježíši, aby on řídil vaše kroky, tak i ti nejbližší vás mohou vyhlásit

za blázna a môže zkrachovať i vaše manželstvá.

To muselo byť ťažké. Jak teď žijete?

Kdybych chtěl odbýt odpověď na tuto otázku, tak řeknu, jako důchodce. Ale není to pravda. Zatímco ve starém životě jsem psal písničky o láskách, tak v novém životě jsem napsal asi 250 písní o Lásce. Jezdím ponejvíc na východní Slovensko, odkud dostávám téměř denně nějaké pozvání. Vystupuji zde převážně v katolických, ale také evangelických kostelech. Mě nikdy ani nenapadlo, že budu jezdit 400 kilometrů na východní Slovensko pomalu každý týden a hrát tam asi tak desetkrát do měsíce. Ale asi před dvěma lety za mnou přijeli tři katoličtí kněží z východního Slovenska a požádali mě, abych tam šel zpívat. No a tak jsem to udělal a vzniklo z toho hodně dobré společné práce. Jsou to redemptoristi z Gaboltova. Máme nádherné Boží přátelství a já jim říkám „TRAJA KRÁLI Z VÝCHODU“. Přišli taky z východu, taky byli tři a taky měli pro mě vzácné dary – lásku, radost a pokoj. Ale vystupuji i v Česku, zrovna dnes jsem se vrátil z Frenštátu pod Radhoštěm, kde jsem měl 5 dní koncertní programy pro děti i pro dospělé.

Co vzkážete čtenářům?

Za prve se jim omlouvám, že ne všechno, co by je možná zajímalo, se vešlo do tohoto povídání. Ale v těchto dnech píšu Deník vzpomínek a tam je toho podstatně víc. Pokud se tedy chtějí dovědět více, dokonce se dá říct, že skoro všechno, stačí si odskočit na moje stránky www.zmozek.cz a kliknout si tam DENÍK VZPOMÍNEK. A také se mohou se mnou setkat na některém z mých koncertů. I o nich se dozvíte podrobnosti na těchto webových stránkách.

A na závěr?

Chci popřát všem přátelům opravdový pokoj, lásku a radost, která je jedině v Ježíši Kristu. ■

*Rozhovor pro Brněnskou tiskovou misi
3 uverejňujeme
so súhlasom Jířího Zmožeka.*

O PENIAZOCH A DÁVANÍ

Z rôznych zdrojov spracoval:
ŠTEFAN EVIN

Ilustračné foto:
SVATAVA PIATKOVÁ a WWW.PENIAZE.SK

Osobný vzťah kresťanov k peniazom najčastejšie nájdeme na osi láska – odpor voči peniazom. Na jednom konci spektra sú tí, ktorí v peniazoch vidia Božie požehnanie pre zbožného človeka, takže bankový účet je akýmsi barometrom našej duchovnosti. K ich argumentom patrí, že Boh nás túži materiálne obohacovať, takže je to iba náš hriech a nedostatok viery, ktoré tomu bránia. Pre tých, ktorí majú opačný postoj, peniaze predstavujú infekciu pre náš vzťah s Bohom a jedine usilovným zbavovaním sa peňazí môžeme vôbec poznávať Boha. Sľub chudoby je/bol v jadre mnohých náboženských rádov. Náš postoj k otázke peňazí v cirkvi sa však viacej podobá situácii, keď máme v izbe slona, len akoby ho nikto nechcel vidieť a hovoriť o ňom.

PENIAZE, MAJETOK A DÁVANIE V UČENÍ BIBLIE I

ŠTEFAN EVÍN

Úvodná poznámka: Tento materiál som vypracoval s výraznou pomocou zdrojov, ktoré uvádzam na konci. Obsahuje princípy a postoje, s ktorými sa stotožňujem alebo sú mi blízke, aj keď nie som pôvodným autorom väčšiny myšlienok.

BOH A PENIAZE

Možno nás extrémny, ktoré som spomenul v úvode, veľmi neznepokojujú, no každý obsahuje zrnko pravdy. Máme línie biblického učenia, ktoré zdôrazňujú Božiu dobrotu a materiálne požehnanie, ktoré na nás padá ako dážď a rovnako časti Biblie, ktoré varujú pred nebezpečenstvom peňazí. Aký by mal byť náš postoj k peniazom? A čo chce Boh od nás, aby sme robili s peniazmi, ktoré máme? Predtým ako preskúmajme, čo o tom hovorí Písmo, musíme sa samých seba opýtať, či sme ochotní prijať Božiu mienku ohľadne peňazí, keď je jasne vyjadrená v Biblii a špeciálne vyučovaná Ježišom. Vie Boh Stvoriteľ o spravovaní peňazí viacej než vieme my? Sme ochotní akceptovať Jeho slovo ako pravidlo, ktoré nás povedie v tejto záležitosti? Kresťanská poslušnosť je úplná poslušnosť, nie iba v tých veciach, v ktorých s radosťou s Bohom súhlasíme. Kresťanská viera znamená dôverovať Bohu aj vtedy, keď naše vlastné názory sú protichodné k Jeho. Peniaze sú hmatateľnou formou moci. Predstavujú schopnosť a moc niečo robiť: napríklad ísť do reštaurácie a dať sa obslúžiť večerou; alebo schopnosť presunúť veci z vlastníctva iných do svojho; alebo možnosť žiť na určitom mieste a s určitým štandardom. V inom zmysle sú peniaze výmenným obchodom bez nutnosti používať predmety. Je to vhodný mechanizmus, ktorý spoločnosti slúži na výmenu tovarov a služieb. Ako teda uvažuje o peniazoch Boh?

Bohu patrí všetko, celé stvorenie, živé aj neživé. Boh celé svoje stvorenie zaopatruje svojou starostlivosťou. Vo všetkom je suverénny:

Žalm 24, 1: *Hospodínova je zem, i to, čo ju naplňa, svet a tí, ktorí v ňom bývajú.*

50, 9–12: *Neprijímam junca z tvojho domu, ani kozlov z tvojich košiarov. Lebo mne patrí všetka lesná zver a tisíce dobytká na vrchoch. Poznám všetko vtáčstvo hôr; moje je všetko, čo sa hýbe na poli. Ak by som bol hladný, nepovedal by som ti, bo môj je svet i všetka jeho náplň.*

104, 2–30: *Ako mnoho je Tvojich diel, ó, Hospodine! Všetky si múdro učinil, zem je plná Tvojho tvorstva. Tu more veľké, širošie; tam hemženia je bez počtu i živočíchov malých s veľkými. Tam lode plavia sa, tam Leviatan, čo si ho stvoril, by sa hrával v ňom. Všetko to očakáva od Teba, aby si im načas dával pokrm. Keď im ho dávaš, zbierajú; otváraš ruku, nasýtia sa dobrými vecami. Keď skrývaš svoju tvár, lakajú sa; keď odnímaš im ducha, skonávajú a vracajú sa do prachu. Keď svojho Ducha vysieľaš, sú stvorené; tak obnovuješ povrch zeme.*

Mt 10, 29: *Či nepredávajú dvoch vrabčekov za groš? A ani jeden z nich nespadne na zem bez vôle vášho Otca.*

To sa rovnako týka aj peňazí alebo iných foriem vyjadrujúcich bohatstvo a majetnosť. Patria Bohu, On ich môže distribuovať prostredníctvom jedných ľudí k iným:

Ag 2, 8: *Moje je striebro, moje je zlato-- znie výrok Hospodina mocností.*

Jób 42, 10–12: *Hospodín zmenil Jóbov údel, pretože sa modlil za svojho blížneho. Jóbovi zdvojnásobil všetko, čo mal. Vtedy prišli k nemu všetci jeho bratia, sestry i všetci, ktorí ho predtým poznali, jedli spolu s ním v jeho dome, prejavili mu súcit a potešovali ho po všetkom nešťastí, ktoré Hospodín dopustil na neho, a dali mu každý po hrudke zlata a po zlatom prsteňu. A tak Hospodín požehnal posledné dni Jóbove viac ako predtým.*

Človek má prijímať celé Božie stvorenie. Máme sa o neho starať, múdro využívať a spravovať. Za toto sa zodpovedáme Bohu:

Gen 1, 26–28: *Potom riekol Boh: Učinnme človeka na svoj obraz, podľa našej podoby, aby panoval nad morskými rybami, nad nebeským vtáctvom, nad dobytkom, nad všetkou poľnou zverou a nad všetkými plazmi, čo sa plazia po zemi. Tak stvoril Boh človeka na svoj obraz; na Boží obraz ho stvoril; ako muža ▶*

a ženu ich stvoril. Potom ich Boh požehnal a riekol im: *Plodte a množte sa a naplňte zem; podmaňte si ju a panujte nad morskými rybami, nad nebeským vtáctvom a nad každým živočíchom, čo sa hýbe na zemi!* 2, 15: *Hospodin Boh vzal človeka a voviedol ho do záhrady Éden, aby ju obrábal a strážil.*

Žalm 8: *Ó, Hospodine, Pane náš, aké je slávne Tvoje meno na celej zemi! Velebu svoju rozprestrel si nad nebesá. Z úst detí a tých, čo sú pri prsiach, si pevnosť založil proti svojim protivníkom, aby si umlčal nepriateľa i pomstiteľa. Keď hľadím na Tvoje nebesá, na dielo Tvojich prstov, na mesiac a hviezdy, ktoré si upevnil: Čo je človek, že naň pamätáš? A čo syn človečí, že sa ho ujímaš? O niečo menším si ho urobil od božských bytostí, slávou a dôstojnosťou si ho ovenčil. Urobil si ho pánom nad dielom svojich rúk, položil si mu všetko pod nohy: Všetky ovce i voly, aj poľnú zver; nebeské vtáctvo, morské ryby, i to, čo chodí morskými cestami. Ó, Hospodine, Pane náš, aké je slávne Tvoje meno na celej zemi!*

To platí aj o peniazoch a majetku:

1Tím 4, 3–6: *a prikazujú) zdržiavať sa pokrmov, ktoré Boh stvoril, aby ich s ďakovaním požívali veriaci a tí, čo poznali pravdu. Veď všetko, čo Boh stvoril, je dobré, a nič nie je na zavrhnutie, čo ľudia prijímajú s ďakovaním, lebo sa posväcuje slovom Božím a modlitbou. Keď toto budeš predkladať bratom, budeš dobrý služobník Krista Ježiša, vychovávaný slovami viery a dobrého učenia, ku ktorému si sa pridá.*

6, 17–19: *Tým, čo sú bohatí v terajšom veku, prikazuj, aby neboli namyslení a nedúfali v neisté bohatstvo, ale v Boha, ktorý nám bohato dáva všetko na požívanie, a aby konali dobré, boli bohatí na dobré skutky, štedrý, zdieľní, a tak si zhromažďovali dobrý základ do budúcnosti a dosiahli skutočný život.*

Boh je autorom všetkého. A všetko mu patrí. Nič nemusí byť zavrhnuté, čo je v súlade s jeho stvoriteľským zámerom. Aj hojnosť a bohatstvo sú časťou Božieho stvorenia a patria Jemu.

PENIAZE AKO BOH

Jedným z problémov pri diskusiách o peniazoch je, že každý čaká na záverečný odsek. Chceme, aby nám niekto presne povedal, koľko peňazí je dovolené kresťanovi mať a ako ich máme mýňať. Farizej, ktorý je v každom z nás, chce všetko podchytiť do čísel a pravidiel.

Ospravedlnenie

V Dialógu 10/2001 na str. 11 som uviedol nepresný údaj, kde som zaradil občianske združenie Detská misia medzi denominačné organizácie.

Na základe písomnej žiadosti Detskej misie zo dňa 31. 10. 2011 sa týmto ospravedlňujem za túto nepresnosť a uvádzam na pravú mieru vlastnú charakteristiku občianskeho združenia Detská misia podľa registrovaných stanov ako „nadkonfesijná organizácia spoločenského charakteru“.

Ondrej Garaj, autor článku

Nanešťastie (ba, našťastie!), to takto nefunguje. *Ak vaša spravodlivosť neprevýši spravodlivosť zákonníkov a farizejov, hovorí Ježiš, nikdy nevojdete do nebeského kráľovstva* (Mt 5, 20). Ježiš v celej Kázni na hore, z ktorej je tento citát, vysvetľuje, ako naša poslušnosť musí vychádzať z našich postojov. Kresťanstvo je náboženstvo srdca – je o ľuďoch, ktorých srdcia boli očistené a zmenené Božím Duchom. Je o ľuďoch, ktorí teraz túžia slúžiť a páčiť sa ich Pánovi.

Preto hľadáme v Písme *klúčové postoje* k peniazom, a tieto postoje je potrebné aplikovať do nášho bežného správania.

Dve alternatívy, ktoré sa vylučujú: Pozemský alebo nebeský poklad:

Mt 6, 19–21, 24: *Nezhromažďujte si poklady na zemi, kde (ich) moľ a hrdza ničí a kde sa zlodeji vlamujú a kradnú. Ale zhromažďujte si poklady v nebi, kde (ich) ani moľ, ani hrdza neničí a kde sa zlodeji nevlamujú a nekradnú. Lebo kde je tvoj poklad, tam bude aj tvoje srdce. Nikto nemôže slúžiť dvom pánom; lebo buďto jedného bude nenávidieť a druhého milovať, alebo jedného sa bude pridržať a druhým pohrdne. Nemôžete slúžiť Bohu aj mamone.*

Keď máme do činenia s dobrým Božím stvorením, má nás to viesť k vďačnosti a oslave Boha, čo sa prejavuje aj skutkami vďaky a oslavy:

Rim 1, 21–25: *že hoci poznali Boha, neoslavovali Ho ako Boha a neďakovali Mu, ale v mudrovaní upadli do prevrátenosti a ich nerozumné srdce sa zatemnilo. Vydávali sa za múdрых a stali sa bláznami, zameniac slávu nepominuteľného Boha za podobnosť obrazu pominuteľného človeka, vtákov, štvornožcov a plazov. Preto ich Boh so žiadosťami ich srdiec vydal nečistote, aby si medzi sebou zneuctovali svoje telá, všetci tí, čo pravdu Božiu zamenili za lož, uctievali stvorené veci a im slúžili namiesto Stvoriteľovi, ktorý je požehnaný naveky.*

Popri tom ako Biblia s potešením vyhlasuje, že peniaze a bohatstvo sú súčasťou dobrého Božieho stvorenia a prichádzajú k nám ako jeho požehnanie, je nutné zároveň vidieť, že bohatstvo nie je dôležité. Mať trochu viacej alebo o trochu menej je pre život nepodstatné. Ježiš to povedal jasne: *lebo život človeka nezáleží v rozhojňovaní jeho majetku* (Lk 12, 15). Biblia nás so smrteľnou vážnosťou varuje pred nebezpečenstvom peňazí. Peniaze môžu byť alternatívnym bohom. Peniazmi môžeme byť zvädzaní k odpadnutiu – t. j. slúžime radšej peniazom než Bohu. Peniaze využijú zvláštnu moc nad nami. Podnecujú našu nenásytnosť. V padlom svete nás vyzývajú opustiť Stvoriteľa a namiesto toho uctievať kúsok jeho stvorenia. Je to falošný boh.

Ďalšia vec – bohatstvo je nespoľahlivé. Lahko oň môžeme prísť a o všetko úplne prideme smrťou.

V tomto ohľade má mnoho kresťanov niečo ako duchovnú slepú škvrnu. Existujú hriechy, ktoré si veľmi jasne uvedomujeme – a sexuálne hriechy by boli vysoko na tomto zozname – ale lakomstvo, chamtivosť a peniazová modloslužba nás tak veľmi neznepokojujú. Výsledkom toho je, že veľmi veľa

kresťanov, najmä na severnej pologuli je na nerozoznanie od ich nekresťanských susedov, keď ide o spôsob ako mŕňať svoje peniaze. To, čo kupujú, v akých domoch a bytoch žijú, ako dovolenkujú, ako sa zabávajú. Podľa všetkých vonkajších znakov to vyzerať tak, že nech evanjelium malo akýkoľvek účinok na ich život, ten vplyv sa nedotkol ich peňaženky. Pouvažujme nad tým, koľko Ježišových podobenstiev sa dotýka sexu? A koľko sa týka peňazí, majetku a lakomstva? Koľko Ježiš hovorí o modlitbe a koľko o peniazoch?

Preto je namieste varovanie, že peniaze sú nebezpečné, zvodné. Môžu nás odlákať od jasnej oddanosti Bohu. V biblických varovaniach pred nebezpečenstvom je aj návod na to, ako sa mu vyhnúť a aké zbožné postoje máme zaujímať:

Dt 8, 6-18: *Zachovávajú príkazy Hospodina, svojho Boha, kráčaj po Jeho cestách a boj sa Ho. Veď Hospodin, tvoj Boh, vedie ťa do dobrej krajiny... Keď sa naješ a nasýtiš, dobroreč Hospodinovi, svojmu Bohu, za dobrú krajinu, ktorú ti dal. Dbaj, aby si nezabudol na Hospodina, svojho Boha, a tak nezanedbával Jeho príkazy, právne predpisy a ustanovenia, ktoré ti dnes dávam. Keď sa naješ a nasýtiš, postaviš si krásne domy a budeš bývať v nich. Keď sa ti dobytok i ovce rozmnožia, rozhojní sa tvoje striebro a zlato i všetko, čo máš, nech potom nespýšnie tvoje srdce, nezabudni na Hospodina, svojho Boha, ktorý ťa vyviedol z Egypta, z domu otroctva... Nehovor vo svojom srdci: Moja sila a moc mojej ruky mi zadovážila toto bohatstvo. Pamätaj na Hospodina, svojho Boha, lebo On ti dáva silu získavať bohatstvo, aby utvrdil svoju zmluvu, ktorú s prisahou zaslúbil tvojim otcom, ako je to dnes.*

Žalm 49, 16-20: *Ale Boh vykúpi mi dušu, z moci podsvetia ma iste vezme. Sela. Neboj sa, keď niekto zbohatne, keď rozmnoží sa sláva jeho domu. Lebo keď zomrie, nevezme všetko so sebou a jeho sláva nezostúpi za ním. I keď sa blaženým cíti zaživa; i keď ťa chválili, že sa ti dobre vodí, vrátiš sa k pokoleniu svojich otcov, ktorí už svetlo nikdy neuvidia.*

Mt 13, 18: *Počujte teda podobenstvo o rozsievачovi! Ku každému, kto počúva slovo o kráľovstve, a nerozumie mu, prichádza ten zlý a uchyťí, čo mu bolo zasiate do srdca; toto je zrno, ktoré bolo zasiate kraj cesty. A ktoré bolo zasiate do skalnatej pôdy, to je ten, čo počúva slovo a hneď ho s radosťou prijíma; nemá však koreňa v sebe, je len chvíľkový; len čo príde súženie alebo prenasledovanie pre to slovo, hneď sa pohorší. A ktoré bolo zasiate do trnia, to je ten, čo počúva slovo, ale starosti sveta a klam bohatstva udusia to slovo, takže zostáva bez úžitku. A ktoré bolo zasiate do dobrej zeme, to je ten, čo počúva slovo a rozumie mu; ten prináša úžitok, a jeden prináša stonásobný, iný šesťdesiatnásobný a iný tridsaťnásobný.*

1 Tim 6, 6-11, 17-19: *A pobožnosť so spokojnosťou je skutočne veľkým ziskom; lebo nič sme nepriniesli na svet a nepochybne je, ani nič odniesť nemôžeme. Preto, keď máme pokrm a odev, s tým sa uspokojíme. Ale tí, čo chcú zbohatnúť, upadajú do pokušenia a do osídla, do mnohých nerozumných a škodlivých*

*žiadostí, ktoré ponárajú ľudí do záhuby a ztrate-
nia. Koreňom všetkého zla je zaiste milovanie peň-
azí, po ktorých niektorí zatúžili, tak zblúdili od viery
a spôsobili si mnoho bolesti. Ty však, človeče Boží,
pred takýmito vecami utekaj a snaž sa o spravodli-
vosť, pobožnosť, vieru, lásku, trpezlivosť, krotkosť.*

*Tým, čo sú bohatí v terajšom veku, prikazuj, aby
neboli namyslení a nedúfali v neisté bohatstvo, ale
v Boha, ktorý nám bohato dáva všetko na požívanie,
a aby konali dobré, boli bohatí na dobré skutky, šted-
rí, zdieľni, a tak si zhromažďovali dobrý základ do
budúcnosti a dosiahli skutočný život.*

Jk 2, 6-7: *Ale vy ste znevážili chudobného. Či nie
bohatí vás utláčajú a vládca po súdoch? Či sa nie oni
rúhajú slávnemu menu, ktoré bolo vyslovené nad
vami?*

Lakomstvo

Lakomstvo je prvou prekážkou dávania. Lakomstvo je sebecké, sebastredné a vyličené môže byť iba Bohom. Musíme v modlitbe na Neho volať, aby nám dal svojho svätého Ducha, aby naše postoje k životu korešpondovali s Jeho charakterom.

Strach

Inou prekážkou v dávaní našich peňazí je strach. Obávame sa, že budeme ukrátení, ak dáme. Možno sa nebojíme ukrátenia teraz, ale v budúcnosti, lebo tá je vždy neistá. Odpoveďou na tieto obavy je viera v Božiu vernosť smerom do budúcnosti. On, ktorý nám dal náš súčasný majetok, On nám sľúbil, že ak budeme hľadať jeho vôľu, dá nám to, čo potrebujeme, keď to budeme potrebovať. Boh má všetko pod kontrolou, celý finančný a obchodný svet, aj náš súkromný život. Okrem už zmienených otázok ohľadne peňazí a bohatstva nám niektoré texty pripomenuli, že je dôležité byť spokojný s tým, čo nám Boh dal.

AKO HOSPODÁRIŤ?

Teraz prichádza na rad otázka, čo by sme mali robiť s našimi peniazmi? Ako ich mŕňať, akými princípmi sa riadiť, aby to bolo vyjadrením vďačnosti za Božiu štedrosť a aby sme peniazom neslúžili? Hľadáme pri tom kľúčové biblické postoje. Prvým je prezieravosť alebo obozretnosť. ▶

Cenná prezieravosť

Nemôžeme dosť dobre vystihnúť to, čo Biblia hovorí o peniazoch, ak sa nepozrieme na prezieravosť a iné dôležité pojmy v takej mimoriadne praktickej biblickej knihe ako sú Príslovia. Niektoré rady sú vo svojej podstate morálne a etické, ale väčšina patrí do kategórie zdravého sedliackeho rozumu. Kresťan by mal na ne dávať dobrý pozor. Lebo, ak sa niekto stane kresťanom, nedostane rovno magickú schopnosť narábať s peniazmi. Príslovia nám dávajú veľmi priame rady a pokyny od samotného Tvorcu, a tak ako vždy, jeho usmernenia majú hodnotu pre tento život, aj pre ten, čo príde (1Tim 4, 8):

Nesprávny a správny spôsob získavania a spravovania peňazí:

Prís1,10–19: *Syn môj, ak ťa zvädzajú hriešnici, nepri-
voľuj! Ak povedia: Poď s nami chystať krvavé úklady,
zákerne striehnuť na nevinného bez príčiny, ...nájde-
me rozličné drahocennosti, naplníme si domy koris-
ťou; hoď si svoj lós medzi nami, všetci budeme mať
jeden mešec; syn môj, nevydaj sa s nimi na cestu,
zdrž svoje nohy od ich chodníkov!... Oni na vlastnú
krv striehnú, nastavujú osídla proti vlastnému životu.
Tak sa vodí každému, kto baží po zisku; kto berie život
tomu, kto ho má.*

6,6–11: *Lenivec, choď k mravcovi, pozoruj jeho cesty,
aby si zmúdrel. Hoci nemá kniežatá, ani dozorcú, ani
panovníka, chystá si v lete svoj chlieb, v žatve zbiera
potravu. Dokedy budeš vylihovať, lenivec? Kedy vsta-
neš zo svojho spánku? Ešte trochu pospať, ešte trochu
podriemať, trochu ruky zložiť a ležať-- tvoja chudoba
ťa prepadne ako tulák a nedostatok ako ozbrojenec.*

10, 2: *Bezbožne získané poklady neosožia, ale spra-
vodlivosť vytrháva zo smrti.*

12, 11: *Kto si obrába pole, bude mať dosť chleba, ale
kto sa zháňa po márnostiach, nemá rozum.*

28, 20, 22: *Verný muž bude hojne požehnaný, ale
trest neminie toho, kto chce rýchlo zbohatnúť. Závist-
livec sa ženie za majetkom, nevie však, že aj na neho
príde núdza.*

Správne a nesprávne postoje k peniazom:

Prís 11, 4: *Bohatstvo neosoží v deň hnevu, ale spravod-
livosť zachraňuje pred smrťou.*

11, 18: *Bezbožný získava klamný zárobok, ale
rozsievateľ spravodlivosti opravdivú mzdu.*

30, 7: *Dve veci žiadam od Teba, neodopieraj mi ich
skôr, ako zomriem: Klam a lživé slovo vzdial odo mňa,
ani chudobu ani bohatstvo mi nedávaj, poskytni mi
toľko chleba, koľko potrebujem, aby som sa nepresýtil
a nezaprel Ťa, aby som nepovedal: Kto je Hospodin?,
alebo aby som neschudobnel a nekradol, a tak nepo-
tupil meno svojho Boha.*

V Prísloviach vystupujú do popredia aj vzťahy medzi bohatstvom a chudobou:

Prís 10, 15: *Majetok boháča je jeho pevným mestom,
skazou slabých je ich chudoba.*

13, 8: *Človek má výkupné za život vo svojom bohat-
stve, ale chudobný ani nepočuje o vykúpení.*

14, 20–21, 31: *Chudobného nenávidí aj jeho blížny,
bohatý má však mnoho priateľov. Kto pohŕda blíž-
nym, hreší, kto má však súcit s biednymi, je blahosla-
vený. Kto utláča slabého, tupí jeho Tvorcu, ctí Ho však,
kto sa zmilúva nad chudobným.*

Príslovia v prvom rade zdôrazňujú potrebu uvážlivosti, usilovnosti a starostlivosti v zaistovaní materiálnych potrieb do budúcnosti. Nedá sa všetko len tak nechať na Boha. Tak ako aj apoštol Pavol, aj príslovia sú jasné: *Ak nie si ochotný pracovať, nemôžeš očakávať jedlo* (2Tes 3, 10). K múdrosti tiež patrí zabezpečiť stabilný príjem predtým ako sa začne mínať. Všetko toto môžeme zhrnúť pod pojem prezieravosť. Byť prezieravým je kľúčovým biblickým postojom. Dôležitý je postoj Prísloví k bohatstvu a chudobe. Na chudobe nie je nič romantické. Usilujeme sa jej vyhnúť ako sa len dá. Ale Príslovia nám rýchlo pripomínajú, že aj bohatstvo má svoje limity a obmedzenia. Bohatstvo prináša svoje vlastné trápenia a nevýhody. Je určite lepšie ako chudoba, ale v deň Božieho súdu nebude mať žiadnu hodnotu a je oveľa menej hodnotné ako bezúhonnosť, česnosť, spravodlivosť alebo aj dobré meno. A Príslovia pred nás kladú ešte ďalšiu výzvu, aby bohatí štedro dávali chudobným. Staráť sa o chudobných patrí k našej zodpovednosti. Kto chudobných utláča, útočí proti ich Tvorcovi a nášmu Sudcovi.

Platenie účtov

Náš zoznam dôležitých biblických prístupov k peniazom sa rozrášťa. Ďalším aspektom, ktorý vychádza priamo z charakteru Boha, ktorému slúžime, je vernosť v platení dlhov a účtov – dnes, žiaľ, staromódna. Náš Boh je však verný „partner“ a verne platí účty.

V NZ vidíme, že kresťania majú rôzne finančné povinnosti. Sme zodpovední postarať sa o seba a svoje rodiny. Kde je to len možné, nemali by sme obťažovať iných starosťou o nás. Mali by sme jesť svoj chlieb. Máme tiež zodpovednosť za naše spoločenstvo, aby sme platili za jeho prevádzku, údržbu a službu – za budovy, réžiu a na mzdu tých, ktorí medzi nami pracujú (naši kazatelia a prípadne iní). A tiež sme povinní platiť dane a podriaďovať sa vrchnosti.

Kolko?

To je nevyhnutná otázka a cítime, že je najnaliehavejšie spojená s našou zodpovednosťou voči zboru. Lebo v rodine nám to povedia, štát nám určí. Ale keď prichádza na to, koľko by sme mali dať nášmu zboru, zvyčajne vyvstane otázka okolo viac či menej nepopulárnych „10 percent“. Mala by byť desatina normou pre kresťanské dávanie?

Desať percent?

Desatina, desiatok je cirkevný výraz pre desať percent. Je to množstvo, ktoré sa žiada od kresťana, aby ho dal pre svoj zbor? Ak máme na mysli, či to žiada Biblia, potom musíme povedať jasne nie. V NZ nie je žiadny taký priamy alebo nepriamy príkaz, aby 10 percent (čistých alebo hrubých) bolo štandardom pre kresťanské dávanie. Odkazy na normu 10 percent patria k SZ a sú zviazané s náboženskou, kmeňovou, ekonomikou a sociálnou štruktúrou Izraelského národa.

Izraeliti mali odložiť desať percent z každej svojej produkcie a obetovať ju Bohu. To slúžilo ako príjem pre Levitov, ktorí boli oddelení iba pre službu Bohu v chráme a na podporu najchudobnejších. Hlavné

SZ pasáže: Lv 27, 30–33; Nm 18, 21–24; Dt 12, 6–7; 14, 22–29; 26, 12.

Je potrebné poznamenať, že okrem desiatín sa požadovalo – a zbožný Izraelita to dodržiaval, aby sa prinašali Bohu prvotiny z úrody, stáda aj ľudí (tie však boli nahrádzané nejakým vhodným živočíchom); ďalej pravidelné obetné dary; nepravidelné obetné dary; a aby sa poskytovali almužny (milodary) chudobným. Zbožný Izraelita teda odvádzal pre potreby spoločenstva a bohoslužby oveľa viac ako 10 percent. Ďalej tu bol celý systém sviatkov a jubilejných rokov, kde sa naprávali nerovnosti. Zároveň to bolo prostredie, v ktorom neexistovalo delenie na svetské a náboženské, ako je to v modernej dobe.

Tieto nariadenia ohľadne desiatín nás nezaväzujú o nič viac ani menej než ktorékoľvek iné SZ nariadenia týkajúce sa jedla, rituálnej nečistoty a zvieracích obetí. Za nimi všetkými sú princípy, ktoré nás učia spoznávať Boha, ktorý ich určil, varujú nás a napomínajú nás, ale kresťania už nie sú pod Mojžišovským zákonom. V tomto je NZ veľmi jasná (napríklad list Galatským).

V NZ sa o desiatkoch hovorí v Mt 23, 33, Lk 11, 42, Lk 18, 10–13 a Hb 7, 1–10. Žiaľ, majú pravdu naši zboroví hospodári, ktorí hovoria, že cirkev by nemala žiadne finančné problémy, keby sme dávali „desiatky.“ Tým však hospodári len vyjadrujú, že cirkev má nielen finančné, ale aj oveľa hlbšie problémy. Kresťanskí veriaci sú však ľudia, v ktorých prebýva Svätý Duch a majú teda vnútornú motiváciu dávať štedro. Preto pýtať sa: „Koľko musím dať?“ je zlá otázka. Prezrádza totiž, že dávam z prinútenia. Namiesto toho by sme sa mali pýtať: „Koľko môžem dať?“ Dávať desať percent z príjmov je hádam dobrá zásada pre začiatok, ale pre mnohých je nedostatočná, ak pri nej zostanú. 10 % z minimálnej mzdy alebo sociálnej dávky je totiž veľká obeť, ale 10 % z mesačného príjmu 50 tisíc eur a viac, sotva možno považovať za kresťanské dávanie. Viacej o výhodách a nevýhodách desiatkov v II. pokračovaní a ďalšom čísle Dialógu.

Povedať, že ak dávam 10 %, ostatné patrí mne a môžem si s tým urobiť, čo chceme, tiež nie je kresťanské. Veď predsa všetko, čo mám, patrí Pánovi, ba aj sám seba mám vydať ako živú obeť Jemu (R 12, 1). Nehovoríme tu teda len o dávaní, ale o obetovaní dávaní. Čo iné by mohlo byť našou zodpovedajúcou odpoveďou na Spasiteľovu obeť za nás? Takže v tomto zmysle správne otázky by mali znieť: Koľko si odoprieme, aby sme podporili núdzných, šírili evanjelium a budovali Kristovu cirkev? Kedy nám naozaj chýbalo to, čo sme dali? Ježišova výzva: „Predaj a rozďaj všetko!“ iste neplatí pre každého, ale nezdá sa, žeby neplatila pre nikoho. Kresťanské ideály obetavého dávania sú tam, kde si na modlitbách stanovíme, koľko potrebujeme ku (skromnému) živobytíu a všetko ostatné, čo nám Pán Boh daruje, venujeme na jeho dielo.

Čo je ale zaujímavé, že ten istý princíp je aplikovaný v SZ aj NZ – že tí, ktorí sú oddelení pre Božie dielo, mali by mať zabezpečené svoje potreby od tých, ktorí prijímajú ich službu. A táto povinnosť sa má plniť pravidelne a verne. NZ neurčuje žiadne percento. Ako zbor musíme zaistiť, aby tí, ktorí pracujú uprostred ►

nás boli zabezpečení, čo je vecou elementárnej spravodlivosti. Kŕmime predsa zvieratá, ktoré nám slúžia. Nepochybne aj tí, ktorí pracujú kvôli nášmu duchovnému úžitku majú tiež dostávať mzdu. V našom modernom svete to bezpochyby zahŕňa aj celú réžiu zborovej služby, t. j. energie, náklady na prevádzku nehnuteľností atď. Pritom sa sotva dá považovať za obeť, ak podporujeme tých, z ktorých služby máme sami úžitok. To považuje Nová zmluva za našu samozrejmu povinnosť. „Pravé“ kresťanské dávanie v tomto zmysle teda začína až vtedy, keď podporujeme pracovníkov evanjelia, ktorí sú v priekopníckych situáciách a začiatkoch práce, keď ich ešte nemôžu podporovať tí, ktorým slúžia. Je však smutnou skutočnosťou, že veľa kresťanov je vernejších v kŕmení svojich psov ako svojich kazateľov, misionárov, a iných zamestnaných služobníkov. Veľa, ak nie väčšina zborov zápasí s financiami. Dôvodom zvyčajne nie je problém s percentami, ale problém s vernosťou. Kresťania sa zvyknú pýtať „koľko?“. Mali by sme viacej pýtať „ako často?“. A odpoveď na to je jednoduchá: pravidelne a verne. To je NZ prístup k dávaniu pre zbor. Nie je to ani voliteľná vec, ani záležitosť kresťanskej slobody. Je to princíp.

Nevyužívame našu slobodu od zákona desiatkov na to, aby sme ospravedlnili svoje uhýbanie pred zodpovednosťou? Alebo zabezpečujeme iba seba a svoje rodiny tak štedro, že nič nezvyší na to, aby sme splnili svoje ďalšie zodpovednosti? Používanie peňazí nás vždy privádza do kontaktu s ľuďmi a všetky naše kontakty a vzťahy s ľuďmi by mali byť so zámerom slúžiť im. To je zásada, na ktorej bol človek sformovaný Bohom. Túto zásadu ilustroval Ježiš, *ktorý je medzi vami ako ten, ktorý slúži* (Lk 22:27). Ak je našim hlavným cieľom pri kontaktoch s ľuďmi získavanie peňazí, je to sebecké, bez ohľadu na to, či ide jedná o naše zamestnanie, rodinu alebo cirkev. Preto my aj prostredníctvom našich peňazí, ktoré sú vo firme, investíciách, banke alebo peňaženke nesmieme mať hlavný motív v získavaní peňazí, ale v hľadaní spôsobov ako slúžiť

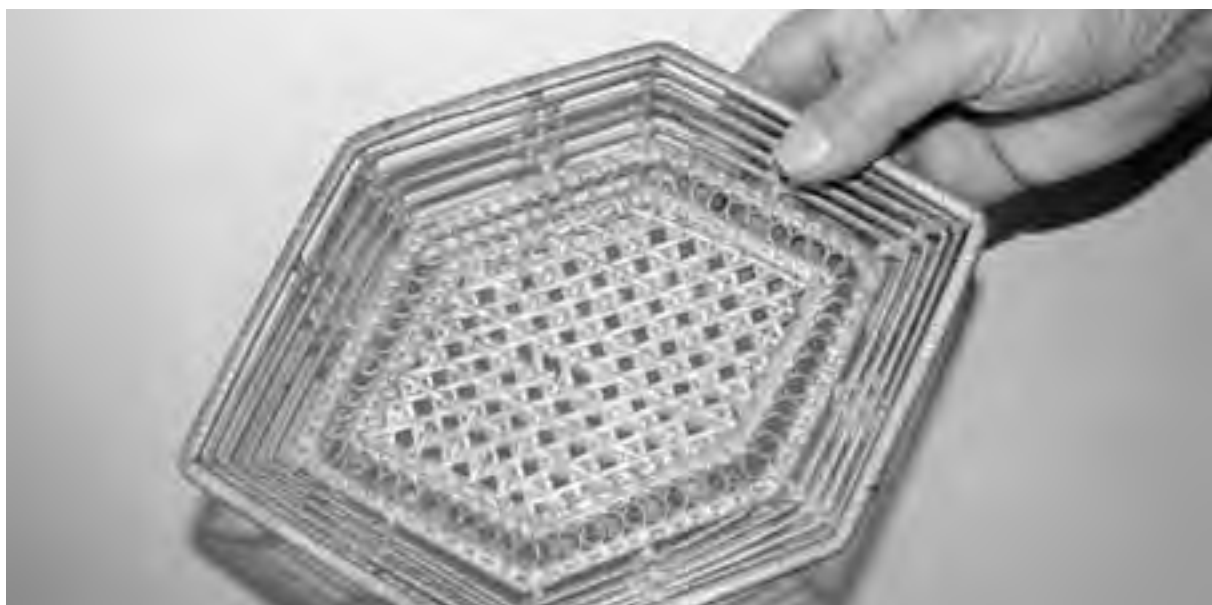
všetkým ľuďom, zvlášť kresťanom a cirkevnému zboru. Obsiahlejšia poznámka k tomuto princípu je na strane 15.

No sú tu ešte ďalšie dve dôležité línie biblického učenia o peniazoch – zvlášť o dávaní. Sú to premieňajúce a oslobodzujúce princípy, ktoré idú ďalej ako len k nákladom na fungovanie zboru a k povinnosti platiť naše účty. Nakoniec tieto dva biblické postoje robia otázku „koľko“ dosť povrchnou.

Pokračovanie v ďalšom (pravdepodobne januárovom) čísle Dialógu.

Literatúra a zdroje:

1. *Biblia*
2. *Cash Values, Money*, Tony Payne, St Matthias Press, Sydney, London, 1993
3. *Beyond Tithing*, Stuart Murray, Paternoster Press, 2001
4. *Business for the glory of God*, Wayne Grudem, Crossway Books, Wheaton, Illinois, 2003
5. *New Dictionary of Christian Ethics & Pastoral Theology*, IVP, 1995
6. *Systematic Theology*, Wayne Grudem, Zondervan, 2000
7. *Ako žiť*, Ľudovít Fazekaš, ZEC, Banská Bystrica, 2000
8. *The Christian and money*, D.B.Knox, in: *The Briefing*, September 2000 (č. 241), str.11
9. *Your money and your heart*, Al Stewart, in: *The Briefing*, October 2007 (č. 349), str.16
10. *Dějiny desátků*, Jiří Doležel, vlastným nákladom autora, Ostrava, 2001
11. *Dávajme a verme!*, Ján Henžel, referát na konferenciu CB
12. *Desátky a lid Nové smlouvy*, Lubomír Ondráček, in: *Život víry*, č.4/1996, str.91
13. *Desiatky: áno, či nie?*, Stanislav Baláž, in: *Rozsievač*, č.9/2001, str.130
14. *Citáty z Pisma sú podľa Evanjelického prekladu z programu Theophilos*

AKO SA NEUVARIŤ A NEZAMRZNÚŤ

MIROSLAV MORAVSKÝ

(CB Kalinovo, člen Rady CB v SR)

Vraj, ak hodíte žabu do horúcej vody vyskočí a zachráni si život. Ale ak ju dáte do studenej vody, ktorú postupne zohrievate, nešťastnú žabku oklamete tak, že sa nakoniec uvarí. Jednoducho, keď si všimne, že je zle, že treba vyskočiť, už na to nemá dosť sily. Neskúšal som to, ani nepoznám nikoho, kto by to bol skúšal (a keby som poznal, pomyslel by som si o ňom svoje), ale znie to dôveryhodne a presvedčivo. A presvedčivo a aktuálne mi znelo, keď som tento príklad počul použitý ako varovanie pre cirkev.

Varovanie, že sa môžeme pomaly, malými krôčikmi, z ktorých každý sám o sebe ani nestojí za reč, meniť, adaptovať, prijímať postoje a akceptovať správanie, ktoré nás posúva do nebezpečnej zóny, až nezlučiteľnej so životom. Všetko to možno vyzerá spočiatku fajn – dokonca naša úbohá žabka, ktorej aktivita je závislá od teploty, sa chvíľu môže tváriť, že vlastne ožíva ... ale potom to príde a škody sú nenapraviteľné. Ak teda vyhodnotíme, že voda je naozaj horúca, máme právo, ba aj povinnosť robiť dramatické a rázne riešenia hneď.

Existuje však aj iná možnosť, ako sa žaba dostane do situácie, v ktorej jej ide o život. A síce, ak sa voda, v ktorej sa nachádza, nezohrieva, ale naopak, pomaly sa ochladzuje. Žaby vraj vydržia veľké podchladenie, ale keď klesne teplota pod kritickú hodnotu, už sa nepreberú. A aj v takomto prípade sa podľa mňa skrýva výstižné a aktuálne varovanie pre cirkev.

Máme v histórii dosť príkladov cirkevných hnutí, ktoré vychladli, stratil sa z nich život a pritom boli mnohé tak dobre „rozbehnuté“: systematizovali si svoje teologické dôrazy, stabilizovali svoje štruktúry, ostávalo už len predovšetkým ochrániť to, čo bolo vytvorené a jemne zlepšiť existujúci stav...

Takýto prístup môže tiež spočiatku vypadáť fajn, taká mierne podchladená žabka nám neskomplikuje život nejakou nečakanou aktivitou, je celkom poddajná. Dá sa ľahšie manipulovať tak, aby bola čo najviac podobná našej predstave o ideálnej žabke, ...lenže, keď proces pokračuje, na jeho konci nie je žabka-ideál, ale žabka – neživý muzeálny exponát.

Čo z toho vyplýva?

Predovšetkým množstvo otázok, napríklad:

- Je to naozaj tak? Vystihujú tieto príklady isté reálne riziká našej cirkevnej situácie?
- Ak je to pravda, čo nám hrozí viac, uvarenie alebo zamrznutie?
- Môže to byť tak, že nám hrozí zároveň jedno aj druhé? Ak áno, čo s tým?
- Ak existuje optimálny interval teplôt, optimálne podmienky na čulý život, ako to spoznať v konkrétnych situáciách?

Tu sa musím priznať, že v názve tejto úvahy vlastne zavádzam, nemám totiž odpovede na tieto otázky, a teda ani na otázku, ako sa neuvariť a nezamrznúť.

Považujem však za veľmi dôležité, aby sme si takéto, alebo podobné, lepšie formulované otázky položili. A potom v pokore pred Bohom, vo svetle Jeho Slova spoločne hľadali odpovede.

A ešte na záver: napriek tomu, že píšem o negatívnych scenároch, sa o budúcnosť Cirkvi nebojím, veď má lepšieho opatrovateľa ako sme my. On si však, podľa Biblie, na jej budovanie chce použiť každého z nás. Ide teda „len“ o to, aby sme boli pri tom, ...použiteľní. ■

JURAJ KRUPA

(1915–1991)

V novembri 2011 uplynie dvadsať rokov od smrti brata Juraja Krupu. Juraj Krupa patrila k stĺpom bratislavského zboru už v predvojnovnej bývalej Jednote českobratskej, neskôr Cirkvi bratskej, bol viackrát členom staršovstva a aktívne sa zúčastnil na začlenení spolku Modrého kríža do Jednoty českobratskej. Cez neho prúdila na Slovensko počas komunizmu zakázaná kresťanská literatúra zo Západu. Pri tejto príležitosti prinášame na neho spomienku jeho syna SLAVOJA KRUPU.

Väzenie

Pred sebou mám obálku so zožltnutými listami. Našiel som ju medzi osobnými dokumentmi v byte po mojich rodičoch. Obsah obálky sa viaže na obdobie, ktoré bolo pre viaceré rodiny kresťanov ťažké. Na konci päťdesiatych rokov bol náš otecko odsúdený. Sedel v najťažších väzniciach v Jáchymove a vo Valdiciach. Ako v hmle si spomínam na návštevy vo väznici, keď sme dostali povolenie na návštevu a cestovali sme vlakom do „kartúz“.

Čítam: „Predvolanie obvineného na hlavné pojednávanie“, číslo konania 4. To 204/59 je písané na predpísané tlačivo písacím strojom. Predvolanie je na meno Juraj Krupa, narodený 27. februára 1915 v Gíraltovciach, poslal Krajský súd v Bratislave 7. apríla 1959. Meno sudcu nachádzam v zozname spolupracovníkov so štátnou bezpečnosťou. V obálke je možno sedem ďalších pozvánok na rôzne súdy vrátane „Nejvyššieho soudu v Praze“. Predstavujem si otecka, keď držal pozvánky, počúval a čítal rozsudky, ako o tom hovoril s našou mamičkou, čo prežívali, keď ho odvedli do vyšetrovacej väzby, odsúdili a zavreli.

Bola to ťažká doba. „Nepriateľ“ štátu bol, podľa vtedajších ideológov, všade. Bol vonku za hranicami republiky a bol vo vnútri republiky. K nepriateľom

patrili všetci, ktorí otvorene alebo skryte nesúhlasili s režimom. Mnohých popravili, iných odsúdili na desiatky rokov. Otecka na 6 rokov.

To, čo sa pre našu rodinu a pre zbor na Cukrovej zdalo ako koniec, bol začiatok niečoho nového, čo zmenilo náš život. V ťažkých väzniciach, pri nebezpečnej práci, vznikali základy živého ekumenického spoločenstva, medzi odsúdenými kňazmi a veriacimi z rôznych kresťanských spoločenstiev. V čase, keď sme boli bez otca, prežila celá naša rodina silnú Božiu prítomnosť. Prijímali sme ju od bratov a sestier zo zboru na Cukrovej, ale aj od neznámych ľudí.

Práca s literatúrou

Skutočnú, podľa vtedy platných zákonov protištátnu činnosť, začal otecko až po príchode z duchovného posilnenia, ktoré prijal vo väzení. Bolo mu jasné, že taký režim nespadne z ľudského strachu, ale z odvahy tých kresťanov, ktorí sa priznávajú a vyznávajú vieru v Boha. Zaradil sa do siete kresťanov v Československu, cez ktorých prichádzala dovezená západná kresťanská literatúra na Slovensko a pre Rusko. Otecko miloval ľudí, v každom človeku videl Božie dieťa bez rozdielu konfesie. O každého sa zaujímal. Práca s literatúrou mu otvárala príležitosti na rozsiahle misijné pôsobenie. Kresťanskú literatúru nedával ľuďom anonymne, s každým nadviazal priateľstvo. S tými, čo knihy doniesli alebo roznášali ďalej, sa veľa modlil. Ako človek označený režimom za nepriateľa musel pracovať ako kurič a skladník a až neskôr pred odchodom do dôchodku sa na Slovenskej akadémii vied vrátil k svojmu pôvodnému zamestnaniu ekonóma.

V roku 1989 bol rehabilitovaný.

Rodina

Narodil sa v početnej rodine ako desiate dieťa. Jeho otec mal hospodárstvo, ale viac sa venoval richtárčeniu ako hospodáreniu a práci na poli. V rodine už bolo sedem dcér a dvaja synovia. Ešte v dojčenskom veku mu zomrela mamička, starali sa o neho staršie sestry a neskôr druhá otcova manželka, od ktorej pribudli do rodiny ďalší dvaja bratia. Koniec 1. svetovej vojny a vznik prvého československého štátu znamenali nové nádeje na zlepšenie životných podmienok

Juraj a Irma Krupovci

v mnohopočetnej rodine. Oteckov najstarší brat sa ujal hospodárenia, niektoré zo starších sestier si založili vlastné rodiny. Druhý brat začínal svoju sľubnú učiteľskú kariéru, ale vojnové strádanie a nedostatok potravín spôsobili, že zakrátko zomrel. On bol ale prvý, kto v rodine uveril a prežil znovuzrodenie. Tak sa dostala zvesť o spasení v Pánu Ježišovi do celej Krupovskej rodiny a tiež k nášmu oteckovi. Životné podmienky sa naďalej zhoršovali, takže otecko sa v mladom veku musel začať starať o seba sám a jeho kroky ho zaviedli do neďalekého Prešova.

Duchovné prebudenie

V prešovskom evanjelickom zbore nastalo počas prvej svetovej vojny pod vplyvom biblických hodín, ktoré viedol mladý farár z Chorvátska, duchovné prebudenie. Po vojne, po rozpade Rakúsko-Uhorska a vzniku nového štátu, musel pán farár ako cudzinec odísť z Prešova, ale biblické hodiny naďalej pokračovali v rodine manželov Ľudovíta a Amálie Tomašekových. Manželia Tomašekovci mali osem detí, pán Tomašek (pred násilným pomaďarčením jeho mena sa volal Tomášik) bol prednostom na železničnej stanici. Zakrátko v ich dome vzniklo pravidelné zhromaždenie, z ktorého sa neskôr stal zbor Jednoty českobratrskej (dnes Cirkev bratská). Otecko sa Božím vedením dostal do tohto duchovného prostredia, kde sa obrátil. S radostnou zvesťou o spasení sa podelil aj so svojimi rodnými bratmi a sestrami, z čoho vznikla v Gíraltovciach misijná stanica prešovského zboru (dnes patrí pod zbor v Bardejove). S vďačnosťou si spomínal na svoje mládeňské roky v Prešove a zvlášť na duchovné vedenie zo strany brata kazateľa Ľudovíta Reicherta.

Bratislava

Z Prešova sa dostal do Bratislavy, kde navštevoval Obchodnú akadémiu. Aj tu sa zapojil do duchovnej práce. V rôznych zboroch mal veľa priateľov, ale svoj domov si našiel v novovzniknutom zbore Jednoty českobratrskej. V roku 1941 sa v Bratislave oženil s Irmou Tomašekovou, najmladšou dcérou našich starých rodičov. Do rodiny Krupovcov patrili nielen jeho manželka, stará mama a my traja synovia, ale tiež duchovné deti, ktoré si našli cestu do zborového spoločenstva a k Pánu Bohu. Viacero obdobi bol členom staršovstva. Jemu vlastný srdečný spôsob privítania návštevníkov pri vchádzaní do zhromaždenia (mohol možno byť pre niekoho neprijemný) zmenil život mnohým, ktorí hľadali Boha. Dnes sú trvalou súčasťou kresťanov zboru na Cukrovej. Jolika Molnárová, Milotka Slančíková, Igor Tallo, synovci a mnohí ďalší prijali cez jeho svedectvo a službu požehnanie. Spomínajú, že prijali duchovnú podporu, povzbudenie, napomínanie v láske a rodinné spoločenstvo. Sila zborového spoločenstva v ťažkých dobách komunizmu bola v niekoľkých rodinách, ktoré boli pevnou súčasťou zboru a zároveň otvárali dvere svojich domácností pre ľudí, ktorí prichádzali zvonku.

V nedeľu po doobedňajšej bohoslužbe odchádzal náš otecko posledný zo zborového domu a s ním všetci, ktorí prijali jeho pozvanie na obed. Domáci nikdy nevedeli, kofkí budú pri stole, ale isté bolo, že všet-

Sadloň, Krupa, Fosa, Komrska

kým bude spolu veľmi dobre. Skromné jedlo stačilo vždy pre všetkých. Nedeľný obed sa vždy končil spevom duchovných piesní pri starom harmóniu.

V čase, keď bol odsúdený, mal 44 rokov a do nežnej revolúcie ho čakalo ešte ťažkých a nebezpečných 30 rokov. Pád režimu vnímal ako zázračné vypočutie modlitieb trpiacich kresťanov zo všetkých denominácií. Zomrel v Bratislave 20. novembra 1991.

Došlov

Bolo to v prvých dňoch po nežnej revolúcii a my sme mohli po desiatkach rokov prekročiť hranice. Dostali sme pozvánku do Švajčiarska na kresťanskú konferenciu. Nasadli sme v Bratislave do auta – moja manželka Jolanka a môj brat Dalibor s manželkou Marcelkou. Pri Salzburgu naše auto zastalo pre technickú poruchu. Brat si spomenul, že neďaleko Salzburgu v horách je misijné stredisko, kde by nám mohli pomôcť. Zavolali sme tam, prišli a odtiahli naše auto. Večer sme sedeli spolu s návštevníkmi strediska a domácimi. Rozprávali sme sa a hovorili sme, odkiaľ ideme. Hovorili sme o Bratislave, o meste, kde bývame, o pomeroch aké boli za totality, o zázraku vyslobodenia a nádeji, ktorú očakávame. Spomenuli sme, že do nášho bytu prichádzali bratia z Európy a z Ameriky a tajne s veľkým rizikom prenášali cez ostro strážené hranice kresťanskú literatúru. Jeden z hostí spozornel. Vy ste z Bratislavy a bývate pri futbalovom štadióne? – opýtal sa. – „Áno“ – odpovedali sme. Potom povedal: – „Váš byt má číslo 6 a váš otec je láskavý človek menšej postavy. Keď sa otvorí dvere vášho bytu, je vidieť nad dverami vo vašej predsieni zavesenú trňovú korunu“. – „Áno“ odpovedali sme. „Nikdy som u vás nebol, ale každému misijnému pracovníkovi som odovzdal ústne presný popis vášho bytu, aby mali istotu, že sú na správnom mieste. Mal som na starosti distribúciu Biblií a kresťanskej literatúry na Slovensko a do Ruska“. Nebola to teda náhoda, že sa nám práve tam pokazilo auto. ■

SLÁVNOSŤ ODHALENIA SOCHY JOZEFA ROHÁČKA

Text: PAVOL TRÚSIK
Foto: MARTIN MEDŇANSKÝ

29. októbra sa v Starej Turej uskutočnila slávnosť odhalenia sochy prof. Jozefa Roháčka, prvého prekladateľa Biblie z pôvodných jazykov do slovenčiny. Staroturiansky rodák, ktorého životné putovanie ovplyvnili sestry Royové, dostal dôstojný pamätník nesporných estetických kvalít priamo v centre mesta. Jeho autormi sú akademickí sochári Ján Šicko a Jaroslava Šicková-Fabrici (jej matka je autorkou pamätnej tabule sestier Royových odhalenej v r. 1969). Slávnosť sa začala v evanjelickom kostole. Služby Božie viedol domáci farár Radomír Vařák spolu s bývalým považským seniorom a farárom Milanom Kubíkom, ktorý tu 47 rokov viedol cirkevný zbor, docentom teológom a spoluprekladateľom ekumenickej Biblie Jánom Grešom, súčasnou seniorkou a farárkou z Lubiny Evou Juríkovou a bývalým farárom Miroslavom Hvoždárom st. K slovu sa počas príhovorov dostali i predstavitelia ďalších cirkví, v ktorých sa Roháček preklad Biblie dodnes používa. Slávnosť sprevádzal spevokol Cirkvi bratskej s dirigentom Ewaldom Danelom. Po skončení prvej časti sa zhromaždenie presunulo priamo k miestu pamätníka prof. J. Roháčka. Účastníkom podujatia sa prihovril primátor Ján Kišš, poslanec NR SR a známy historik s dolnozemskými koreňmi Dušan Čaplovič, koordinátor projektu Štefan Markuš a mnohí ďalší.

Pamätník prof. Jozefa Roháčka

Polfigúra prof. Jozefa Roháčka je z bronzu, podstavec obložený švédskou žulou. Pamätník stojí priamo na začiatku zrekonštruovanej časti centra. Jozef Roháček drží v rukách Svätú Bibliu. V kraji, kde táto kniha nesmie chýbať v žiadnom dome, avšak často býva len zaprášenou kdesi na poličke, je toto stvárnenie viac než len symbolom. Profesorov pohľad je upriamený jemne doprava. Spočíva na tvárach kráčajúcich ľudí po tunajšom korze. Po pravici je kvetinárstvo. Pre pestrosť svojich farieb a vôní, ale aj kvôli hadovi, ktorý stráži tieto priestory, mi občas pripomenie biblický príbeh rajskeho Edenu. Po ľavej ruke za cestou bude stáť záhradkárstvo a vedľa neho funguje Dom služieb, ktorý tomuto mestu pomohli postaviť bratia CB z celého Slovenska na čele s Milanom Jurčom. Socha prekladateľa stojí na premostení, teda nad potokom, ktorý, my Turanci, máme tak radi. V každom ročnom období je ozdobou v strede nášho centra. V ňom sa v podstatnej miere sústreďuje všetok život tohto betónového priestoru, navyše je spojený aj so slobodou, lebo svojím korytom vytváral víťaznú cestu protifašistickým bojovníkom. Práve na mieste tejto drámy, kráčajúc proti prúdu, sa potok rozdvaja. Jeho mohutnejší prítok prichádza z Topoleckej, kde Jozef Roháček vyrastal. Podľa tejto osady je aj celý potok nazývaný Topolecká a týmto pseudonymom (Topolecký) sa pomenoval aj samotný Jozef Roháček. Druhá časť mizne v podzemí. Niekde v ňom prechádza okolo Domova bielych hláv, ktorý v roku 1933 otváral aj Jozef Roháček a kľúčová osobnosť v jeho živote, Kristína Royová,

tu už po päťdesiatykrát čítala Bibliu. No len prvý raz v slovenčine. Prirodzené koryto môžeme vystopovať až za mestom. Tam sa doň zlievajú vody majestátnej Javoriny. Na jej kopaniciach žili tí drsní ľudia, často analfabeti, ktorí vďaka Božej milosti mohli stáť na počiatku prebudeneckého hnutia. V pramienkoch tohto potoka tak objavujeme aj niektoré z pramienkov našej Cirkvi bratskej.

Pamätník Jozefa Roháčka v jeho podobe a umiestnení tak vnímam ako požehnané dielo. Je zhmotnením onoho prebudeneckého ducha, ktorý v našom meste stále pretrváva, aj keď už zatlačený do kútov. Považujem ho skôr za prirodzenú súčasť mesta, nie za nový element. Jozef Roháček bol osobnosťou nesmiernej vytrvalosti a obetavosti. Oddane pracoval na úkor vlastného zdravia, hmotného zabezpečenia, slobody, riskujúc i vlastný život. Jeho dielo má pre slovenský národ nesmiernu hodnotu a dnes už neodmysliteľne k nemu patrí aj konkordancia Juraja Potúčka, ktorý do našej domoviny vykročil pred piatimi rokmi. Sláva patrí Bohu!

Spevokol CB pod vedením E. Danela pred pamätníkom prof. J. R.

Z PRÍHOVORU KOORDINÁTORA PROJEKTU ŠTEFANA MARKUŠA

Charakteristikou kultúrne vyspelých národov je ich historická pamäť. Európske mestá sa dnes usilujú o zviditeľnenie a hľadajú prieniky do globálneho sveta a komunít celospoločenského významu. Aj naše mestá sa usilujú stať mestom roka, mestom kultúry, mestom mladých, mestom remesiel a tradícií. Bez akýchkoľvek prívlastkov môžeme vyhlásiť, že mesto Stará Turá bolo, a dúfame, že aj zostane mestom duchovnej obrody. Tu, z pera Kristíny Royovej (v prvej polovici minulého storočia) vzišla novela *Bez Boha na svete*. Príbeh, ktorý čo do počtu preloženej literatúry zo slovenči-

Káže Ján Grešo

ny do cudzích jazykov nebol doteraz prekonaný. Vo vašom meste vznikla pieseň *Slovensko moja otčina moja...* aj vyznávačská pieseň cirkvi *Smieť žiť pre Krista pre Neho mrieť*. Paletu významných osobností Starej Turej dopĺňa prekladateľ ojedinelého literárneho žánru – *Bíblie* – do slovenčiny váš rodák, Jozef Roháček.

Nechceme vyzdvihovať človeka. Nemáme v úmysle zmeniť Starú Turú na pútnické mesto. Chceme sa len prihlásiť k dedičstvu, ktoré nám prof. Jozef Roháček zanechal, a ktoré dodnes formuje životné cesty ľudí.

Veríme, že vy, občania podjavorinského regiónu prijmete pamätník prof. Jozefa Roháčka za svoj a budete rozširovať správu o tom, že vo vašom meste žil človek, ktorý pre národ zanechal dielo nevídanej ceny. Váš rodák obrovskou mierou prispel k tomu, aby Stará Turá zostala mestom duchovnej kultúry a obrody. ■

► **Organizátori Projektu Roháček tesne pred odhalením; zľava: Radomír Vařák, Ján Henžel, manželka Markušovci, Ján Kišš, Pavol Trúsik, Manželia Šickovci, Stanislav Orovnický (stvebné práce – Vodostav Zlaté Moravce), Gustav Rumánek**

◄ **Odhalenie pamätníka prof. J. R. – odhaľujú J. Kišš a D. Čaplovič**

VYBERÁME ZO ZBOROVEJ TLAČE

10

Zbor CB v Košiciach

*Ročník 12
október 2011*

Zborove listy

Z obsahu:

Slovo na tento mesiac
Misionárske aktuality
Požehnanie
Díky
Svadba
KMCB 2011
Kde si?
Bardejovnik

KDE SI?

MILAN LIŠKA

(Gen 3, 9b; Ž 23, 1; Zj 2, 17)

Neviem, či si dostatočne uvedomujeme, v akej časti sveta žijeme. Je to kus zeme, kde máme možno tie najlepšie podmienky na život, nech to zoberieme z hociktorej stránky. Málakedy si uvedomujeme, že všetko čo máme, je len z Jeho milosti a nezaslúženého požehnania. Pýcha a hrdosť človeka je však taká nekonečná, že nás vedie k namýšľaniu si, že sme pôvodcami všetkej hojnosti. Áno, nemáme nedostatku, nič nám nechýba, preto si ani ničoho nevážime, vrátane chleba, ktorý, po tohtoročných skúsenostiach z dovoľenky, hrubo až nedôstojne znevažujeme.

Tu som vlastne pochopil, prečo v modlitbe Pánovej (Mt 6, 11–12) zaznieva bezprostredne po žiadosti o každodenný chlieb, prosba o odpustenie našich vín. Teda sme v regióne, kde môžeme mať taký malý odlesk raja, aký bol na počiatku. Napriek našej človečine, Boží záujem o nás sa nezmenil. Aj dnes, ako na samom začiatku ľudstva, zaznieva otázka „*Kde si, Adam*“ (človek)? (Gen 3, 9). Tieto dve slová by nás mali zorientovať a predovšetkým by nám mali pomôcť pomenovať náš vzťah k Tomu, ktorý sa nás chce touto otázkou bytostne dotknúť.

Stvoriteľ hľadá Svoje stvorenie. Je to hlas láskavého, hľadajúceho Otca. – Hľadá dieťa, ktoré svojim útekom rieši najväčší problém života, problém zlyhania, neposlušnosti, nevďačnosti a nahoty.

Kde si?

To je otázka dnešného rána, týždňa, mesiaca, roka, života. Kde si vo svojom vzťahu k Otcovi a k Jeho milosti? Kde si ako manžel vo vzťahu k manželke? Kde si ako rodič, kde si ako priateľ, spolupracovník? Kde si, na ktorej strane brehu? Máš všetko. Uvedomuješ si, aká milosť ťa obklopuje? Ak nie, potom reptáme. Potom túžime po egyptskom chlebe a hrncoch mäsa. Vo všetkých rovinách života sa treba pýtať, kde a ako sme zlyhali, sklamali, oklamali. Útek od tejto otázky nám nepomôže, ba dokonca ani skrývanie sa pred ňou.

Ona si nás totiž vždy nájde, lebo Ten, kto ju kladie, nás pozná a je ochotný nám podať východiská z každej situácie, v ktorej sa práve nachádzame. Čaká na našu úprimnú odpoveď.

Kto je zodpovedný?

Kto je zodpovedný za náš nelichotivý stav nahoty, prázdnoty v srdci, rodine, zbore, cirkvi, spoločnosti? Nuž, obávam sa, že najčastejšia odpoveď je: všetci, len

nie ja. Tou úprimnou odpoveďou by však bolo: „Moje zlyhanie, Pane“. Kiež by sme dnes vedeli zo skrytosti svojich zlyhaní odpovedať na Otcovu otázku: „Kde si?“ kajúcim: „Tu som – pred Tebou, nahý smädný, hladný.“ Prečo? Nuž preto, že nespĺňame požiadavky Dávidovho vyznania z 23. žalmu. Totiž veľká časť sveta má nepopierateľnú hojnosť. Zvykla si na tú druhú časť zvesti: „*Nebudem mať nedostatku*.“ Len či si túto hojnosť, inými slovami povedané, milosť, uvedomujeme, že ešte trvá až do dnešných dní, aj napriek tomu, že Stvoriteľa a Dokonávateľa všetkého zarmucujeme naším správaním, konaním a reptaním, podobne ako Izraeliti na púšti (Gen 16). Nerobme si ilúzie, že my sme inakší. Tento žalm však nehovorí o nadbytku, luxuse alebo o nadštandardnej životnej úrovni, ale o tom, že budeme mať všetko potrebné na každodenný život. Z toho materiálneho hľadiska stačí len vojsť do hociktoreho obchodného domu a odpoveď sa až podáva z regálov.

Ako je to s nami?

Zaiste je pravdou, že vývoj a pokrok sa nedajú zastaviť. Teda ani rast životnej úrovne. Ale..., Dávidovo oslovenie „Hospodin“ je symbolom stálej Božej prítomnosti a pohotovosti k našej záchrane. Je to Dávidovo vyznanie a istota, že Hospodin vie o potrebách svojho služobníka a že sa smie k Nemu obracať, lebo je jeho Pastierom. Je jeho Pastier aj mojím? Mám osobný vzťah s Hospodinom? Môžem vyznať, že je mojím Pastierom? Apoštol Pavol z vlastnej skúsenosti hovorí (Flp 4, 18): „*Dostal som všetko, ba mám hojnosť*.“ Ako je to s nami? Apoštol Pavol vyznáva: „*môj Boh vám dá všetko, čo potrebujete podľa svojho bohatstva v sláve skrze Krista Ježiša*“ (Flp.4, 19). On sa postará, predovšetkým tak, že použije naše ruky, nohy, srdce, rozum, ochotu, domácnosť, peňaženku, ak mu dovoľíme. Nie, mäso nevychováš na háku, chlieb nevypestuješ na pulte. K tomu treba priložiť naše chcenie, úsilie, námahu a Jeho požehnanie. Aby sme dokázali mať dosť, treba všetku tú milosť, ktorá sa nám dostáva, spracovať nie hlavou, či žalúdkom, ale srdcom. Na to je potrebné, aby sme Hospodina personálne prijali za svojho pastiera. Boh na to vytvoril predpoklady. Poslal svojho Syna v našej najväčšej núdzi, aby nás zachránil. Dal nám príklad a chce, aby sme ho nasledovali. Nuž, preto (Zj 2, 17) hovorí: „*Tomu, kto víťazí, dám jesť zo skrytej manny*.“

Man hu = čo to je? Čo to je? Skús a uvidíš. ■

EKUMÉNA VO SVETE

Nemeckí konfirmandi vo Wittenbergu na sviatok Pamiatky reformácie.

Do Wittenbergu prišlo vyše 500 konfirmandov z celého Nemecka, aby spoločne slávili Pamiatku reformácie. Témou dvojdnového stretnutia mladých veriacich boli slová apoštola Pavla: *Dobrym premáhaj zlo*. Konfirmandi mali možnosť hlbšie poznávať biblické pravdy, realizovať sa v rôznych pracovných dielnach, divadle alebo zapojiť sa do hudobných programov pre tínedžerov. Vrcholom stretnutia boli slávnostné bohoslužby. V ich závere vypustili z veže kostola papierové lietadlá s biblickými veršami a požehnaním. Spolu s tisíckami veriacich, ktorí prišli do mesta na slávnosti, spievali pieseň *Hrad prepevný je Pán Boh náš*, ktorú napísal Martin Luther na základe 46. žalmu. Podľa slov koordinátorky stretnutia Katariiny Ylikännöovej sa mladí veriaci takto rozišli do svojich domovov s povzbudením, že: „*aj keď nie je v ľudských silách, aby sme vždy porazili zlo v každodennom živote, máme istotu, že Ježiš Kristus je na našej strane. On je víťaz.*“

Foto: © LWI a Servizio Fotografico de L'Osservatore Romano

Medzináboženské stretnutie v Assisi

Mesto Assisi hostilo uplynulý štvrtok významné medzináboženské stretnutie. Na pozvanie pápeža Benedikta XVI. prišlo do Talianska 300 predstaviteľov kresťanských a náboženských spoločenstiev, aby sa zamýšľali nad úlohou viery pri vytváraní pokojného, spravodlivého a zmiereného sveta. Celé stretnutie sa nieslo pod heslom: *Pútnici Pravdy, pútnici Pokoja*. V spoločných modlitbách a rozhovoroch sa prítomní povzbudzovali k vzájomnej spolupráci a zaviazali sa aj naďalej šíriť pokoj vo svojom okolí. Martin Junge zo Svetového luteránskeho zväzu vyzdvihol svedectvo mierových aktivistiek, ktoré získali tohtoročnú Nobelovu cenu mieru. Delegácie jednotlivých náboženstiev symbolicky obnovili svoju ochotu šíriť pokoj a spravodlivosť vo svete zapálením lampy a sľubom charakteristickým pre im vlastnú tradíciu. Stretnutie bolo pokračovaním myšlienky spoločných rozhovorov medzi jednotlivými cirkvami a náboženstvami, ktorú inicioval Ján Pavol II. pred 25 rokmi.

Európska komisia pomáha Africkému rohu

Európska komisia schválila ďalšiu finančnú pomoc Africkému rohu vo výške 24 miliónov eur. Celková pomoc tak činí 160 miliónov. Financie budú určené na poskytnutie pitnej vody, jedla, na liečbu podvyživených detí a na zvýšenie bezpečnosti a ochrany pre utečencov a humanitárnych pracovníkov v tábore Dadaad na severovýchod Kene. V Africkom rohu je postihnutých vyše 13 miliónov ľudí. „*Najviac ohrozené sú deti. Ohrozuje ich aj cholera a malária. (...) Kritická ostáva oblasť vnútri Somálska, kde žije 1,7 milióna ľudí v extrémne ťažkých podmienkach,*“ povedala komisárka pre medzinárodnú spoluprácu a humanitárnu pomoc Kristalina Georgievová. Do tejto oblasti prúdi pomoc aj od ďalších medzinárodných spoločenstiev a humanitárnych organizácií. Cirkvi, ktoré sa aktívne angažujú do práce s utečencami sú vďačné za záujem európskych krajín pomôcť tým najchudobnejším vo svete.

Výročné zasadanie

Európskej ekumenickej rady mladých

Európska ekumenická rada mladých sa stretla 17.–23. októbra v Nemecku na svojom výročnom zasadaní. Cieľom stretnutia bolo zhodnotiť prácu národných mládežníckych organizácií, predstaviť spoločné projekty a zvoliť nové vedenie ekumenickej rady. 40 mladých ľudí sa odhodlalo aj naďalej angažovať v sociálnej oblasti, a to predovšetkým v pomoci chudobným ľuďom a v boji proti obchodovaniu s ľuďmi a nehumánnym praktikám v spoločnosti. Novozvolená predsedníčka spoločenstva mladých ľudí z európskych cirkví Catharina Covolo zhodnotila stretnutie ako plné nadšenia a odhodlania mladých žiť prakticky vieru v Ježiša Krista.

Foto: Účastníci zasadnutia © EYCE.org

Z agentúr: EKD, ENInews, EPNN, EYCE, LWI, WCC
vybrala Miroslava Franková.
Odvysielané na stanici Rádio Slovensko

Pokračujeme v rozprávaniach Mira Moravského z taiwanského pobrežia jeho úvodným vyznaním: *Chvíle tam strávené boli príležitosťou nanovo si uvedomovať jednoduché, ale dôležité pravdy o sebe a o svete. Tie cenné pravdy, ktoré pomáhajú niesť bremeno života a dávajú nádej. Tie, ktorých poznanie vyslobodzuje, lebo majú pôvod v Tom, o kom Biblia hovorí, že stál na počiatku všetkých vecí a bude aj pri ich konci, ktorému my, ľudia, jeho stvorenia, napriek našej vzbure voči nemu, našťastie nie sme ľahostajní. O tom sú tieto rozprávania.*

ROZPRÁVANIE TRETIE: TAJFÚN

MIRO MORAVSKÝ

Ľudia si ho všimli na satelitoch, keď sa ešte len rodil, ako prehlbujúcu sa oblasť nízkeho tlaku v Tichom oceáne, niekde blízko rovníka. Odvtedy z neho nespustili pozornosť, lebo taký tajfún sa oplatí mať v merku. Silnel a blížil sa, sledovali sme v správach jeho cikcakovitý pohyb a prepovede, kam sa dostane ďalší deň. Boli dosť nepresné, tajfún totiž dosť kašle na to, čo si o ňom myslia ľudia. Chvíľu to bolo napínavé, keď sa zdalo, že o dva dni prejde priamo cez nás, nakoniec sa odklonil sa sever a o nás sa iba obtrel. Bolo to ako silná búrka s veľmi tmavou oblohou. Práve cez obed sa dážď na chvíľu zmiernil a niekomu napadlo: podme sa pozrieť, ako vyzerá oceán. Našli sme sa traja takí, u ktorých zvedavosť zvíťazila nad opatrnosťou (alebo zdravým rozumom?)

Povedali sme si: Však ani nemusíme vystúpiť z auta, len tam nakukneme. Vystúpili sme, lebo nás ten pohľad fascinoval. Vietor vyzval oceán na súboj, len títo dvaja zápasníci v ringu, všetko ostatné pri nich zanedbateľne malé a slabé. Vietor sa neúnavne znova a znova vrhal na oceán, ktorý už sťažka dýchal vo veľkých vlnách. Z ich vrcholkov odfrkávala pena ako kvapôčky potu.

Rozzúrený vietor ich schytával a bičoval nimi pobrežie. Vzduch bol plný zvukov od ostrého pískania až po burácajúce dunenie. Všetko to sa odohrávalo len v odtieňoch sivej s ponurým žltohnedým nádychom.

Vlny, tie sa tvárili, že môžu ísť, kde sa im len zachce a zničia všetko, čo sa im opováži postaviť do cesty. Pobrežie dostávalo poriadne zabráť.

Najviac som však ľutoval porast jemnej ťahavej rastliny, ktorá pokrývala zem, hneď ako sa končil piesok pláže. Jej tenké stonky len s námahou držali divo sa trepotajúce lístky, ktoré sa zdalo, že už-úž odletia.

Vietor nám vmietol do tváří novú dávku slaných projektilov a jasne naznačil, aby sme sa pobrali, že si nás ako divákov pri svojom súbaji nepraje. Poslúchli sme a vrátili sa do fabríky.

Cestou naspäť som musel myslieť na mohutnosť – majestátnosť nášho sveta, veď toto bola len malá ukážka toho, čo sa deje vo vesmíre v oveľa väčšom meradle. Gigantické energie pôsobiace na obrovské hmoty... dych berúce, neuveriteľne zázračné divadlo...

O tri dni, keď sa všetko upokojilo, vybrali sme sa opäť k pobrežiu.

Ako keby sme prišli do úplne iného sveta. Oceán už bol vydýchaný, žiaril v odtieňoch modrej a hral sa s vlnkami. Skrotený vietor mu poslušne ovieval čelo, na ktoré znova páliло slnko.

Na pobreží však boli následky súboja neprehliadnuteľné. Kamene, vážiace stovky kilogramov boli poposúvané aj o niekoľko metrov. Kde bola predtým široká pláž, bola teraz úzka a naopak, boli premiestnené obrovské množstvá piesku.

Ponáhľal som sa pozrieť, čo sa stalo s rastlinkami. Prekvapili, boli úplne v pohode, byťky sa povystierali, lístky boli lesklé a svieže, ba čo viac, práve oni tvorili hranicu, od ktorej už nebolo poznať stopy po súboji gigantov.

Život je čudo.

Áno, život je zázrak, väčší ako celá neživá príroda a jej gigantické sily.

Ale ešte väčší zázrak je to, že sme tu my, ľudia, schopní tieto zázraky sveta a života vnímať a trochu im aj rozumieť.

Najväčším zázrakom sa mi ale zdá otvorenie ľudskej mysle pre vnímanie a prijímanie Tvorcu všetkých týchto zázrakov. ■

ADVENTNÁ PIESEŇ

Záver mesiaca novembra je začiatkom cirkevného roka, ktorý sa začína prvou adventnou nedeľou. Adventný čas trvá štyri týždne a Vianoce trvajú tri dni. Napriek tomu v súčasnom *Kresťanskom spevníku* máme 18 vianočných a iba jedinú adventnú pieseň: *Príd, pohanov spasenie*, ktorú napísala Mária Royová. Snažili sme sa hľadať adventné piesne v rôznych spevníkoch a našli sme viaceré, ktoré určite obohatia nový spevník. Pomôžu nám vyjadriť túžbu po príchode

Mesiáša, tú, ktorú prežívali ľudia už od čias vyhnania z raja, aj tú, ktorú prežívali a prežívajú všetci kresťania od čias vstúpenia Pána Ježiša Krista na nebo.

Zároveň v nás vznikla túžba vytvoriť pieseň, ktorá by vyjadrila aj naše osobné vyznanie a prežívanie. Slová proroka ani pre nás nestratili nič zo svojej aktuálnosti: „Pozri, tvoj Kráľ prichádza k tebe, je spravodlivý a prináša víťazstvo.“ (Zach 9, 9)

Za SPS Jana Nagajová a Ewald Danel

Prichádza Kráľ

Jana Nagajová

Ewald Danel

Pri - chá - dza Kráľ z neba na svo - ju zem. Hale - lu - ja, hale - lu - ja, svi - tá
Pri - chá - dza Kráľ život za hrieš - nych dať. Hale - lu - ja, hale - lu - ja, chce sa

spa - se - nia deň! Pri - chá - dza Kráľ, ktorý slú - žiť chce
člo - ve - kom stať. Pri - chá - dza Kráľ, Bohom za - sľu - be -

nám, hale - lu - ja, hale - lu - ja, vchádza do na - šich brán!
ný, hale - lu - ja, hale - lu - ja, nech je po - chvá - le - ný!

VIANOCE V DIALÓGU

Opäť je čas, aby ste sa ozvali a pripomenuli našim čitateľom, že aj umeleckým prejavom vieme vyjadriť zvláštnosti i každodenné príbehy, ktoré píše život s Bohom.

Opäť, ako každý rok, dáme vo **Vianočnom čísle Dialógu**

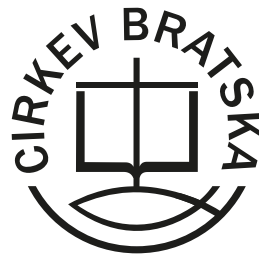
priestor vašim veršom, prózam, výtvarným prácam, či umeleckým fotografiám.

Texty, naskenované obrazy, či fotografie iných výtvarných diel a umelecké fotografie posielajte

na adresu: **bpiatko@internet.sk** (uzávierka 28. 11. 2011)

Z ROKOVANIA RADY CIRKVI BRATSKEJ

OKTÓBER – NOVEMBER 2011

OKTÓBER 2011

Spoločné modlitby uviedol Tibor Máhrik.

Rada vyjadrila poďakovanie zástupcom o. z. Mládež pre Krista (MPK) za ich obetavú prácu s mládežou na Slovensku, predovšetkým pri organizovaní a zabezpečení každoročného Campfestu. V rozsiahлом rozhovore si vypočula stanoviská pracovníkov MPK k Modulárnej škole duchovného poradenstva a vyjadrila, že teologické východiská Modulárnej školy a Ellet ministries sú pre Cirkev bratskú neprijateľné.

Rada zhodnotila priebeh Konferencie kazateľov ČR a SR s manželkami, ktorá sa uskutočnila v septembri v Milovách. Budúcoročná konferencia sa uskutoční na Slovensku a zabezpečí ju slovenská RCB a kazatelia.

Rada oznamuje, že po vzájomnej dohode sa uskutočnila výmena priestorov medzi RCB a Betániou NO v ich sídle na Partizánskej ulici v Bratislave

Rada pozve v súčinnosti s Ekumenickou pastoračnou službou na návštevu Slovenska Lee Eui- Kyu z Kórey.

Rada vzala na vedomie informáciu z rokovania Waderovej nadácie v Košiciach a deleguje Ivana Markuša do jej koordinačného výboru.

Rada prijala informáciu o zabezpečení programu návštevy predsedu Slobodných evanjelických zborov v Nemecku, Ansgara Hörstinga 13.–19. decembra v našich zboroch.

NOVEMBER 2011

Spoločné modlitby viedol Ján Henžel.

Rada prerokovala list tajomníčky pre mládež, Evy Myjavcovej a víta jej iniciatívu na zriadenie miesta tajomníkov pre prácu s deťmi a dorastom. Spôsob strategickú realizáciu vidí v podaní konferenčného návrhu na stanovenie dlhodobej stratégie v oblasti práce s deťmi, dorastom a mládežou.

Rada rozdelila podporu z Evangelische Partnershilfe pre zamestnancov, kazateľov-dôchodcov a ich vdovy.

Rada odsúhlasila termíny celocirkevných podujatí v roku 2012 a zaktualizuje ich v kalendári na www.cb.sk.

Rada schválila zmeny v štatútoch NO Betánia Bratislava, Senec, Kalinovo tak, ako boli predložené v prílohách, s platnosťou od 1. 12. 2011.

SPOLOČNÉ ROKOVANIE RADY CB V ČR A SR

Biblický úvod: kazateľ David Novák na text: 1K 9, 16–18

Predseda RCB v ČR Daniel Fajfr informoval o založení nových zborov Hranice, Mladá Boleslav a o transformácii misijného zboru Vlašim na zbor Podblanicko.

Predseda RCB v SR J. Henžel informoval o príprave kazateľskej konferencie kazateľov s manželkami v septembri 2012 v Tatrách.

Obe Rady prijali informáciu o doterajšej práci spoločnej Komisie pre Ústavu a Poriadok. Jednoznačne vyjadrili záujem oboch častí CB na zachovaní duchovnej jednoty cirkvi a v záujme efektívnejšieho spravovania prijali takéto spoločné uznesenia:

I. Súhlasíme s návrhom pracovať na oddelení legislatívy, t. j. Ústavy a Poriadku CB s tým, že súčasťou základných dokumentov CB bude Deklarácia jednoty a spolupráce, ktorá bude odporučená obidvomi republikovými Výročnými konferenciami na prijatie na Spoločnej konferencii v roku 2013.

II. Republikové konferencie sa uskutočnia tak, ako sú plánované v roku 2012. Na nich sa prebehne predbežné hlasovanie (resp. odporúčenie) na prijatie Deklarácie jednoty a spolupráce medzi oboma republikovými časťami CB. V prípade zhody bude Deklarácia jednoty a spolupráce ratifikovaná na Spoločnej konferencii v roku 2013.

Zapísal: Ján Henžel

DIALÓG

na rok 2012

ĎAKUJEME
že DIALÓG si našiel miesto vo vašich zboroch i rodinách

TEŠI NÁS
že DIALÓG zaujal aj vás, ktorí si ho požičiavate

NEPOMÔŽE
DIALÓGU, ak chce prežiť, keď si ho požičiavate

POMÔŽE
DIALÓGU, keď si ho na rok 2012 objednáte

OBJEDNÁVKY

u zborových
distribútorov,
alebo priamo v redakcii
(+ poštovné)

TLAČENICA PRED UCHOM IHLY

ŠTEFAN MARKUŠ

Často citovaný ekonóm, Joseph Stiglitz (Nobelova cena, 2001), za najhoršie z týchto štatistických údajov pokladá fakt, že najbohatší ľudia majú súčasne politickú moc a výrazne ovplyvňujú chod štátov, pričom ich vplyv vôbec nie je úmerný zásluhám.

Demonštrácie hnutia „Okupujte Wall Street“ majú vcelku zrozumiteľnú agendu. Dožadujú sa spravodlivosti v rozdeľovaní hmotných statkov. Český politológ hovorí, že celosvetový odpor tých chudobnejších je „vzburou proti akumulácii bohatstva a oligarchii, teda proti privatizácii demokratickej politiky“ (Jiří Pehe). Naznačuje, že demokracia je krehká a nie je chránená voči zneužitiu.

Volanie po spravodlivejšom rozdeľovaní bohatstva je hlasom väčšiny. Kľúčovou otázkou (aj pre kresťanov) je, či tí menej bohatí a sociálne slabší, môžu vo voľbách nejakým spôsobom ovplyvniť to, čo politické strany robia, na rozdiel od toho, čo pred voľbami sľubovali. Inými slovami: Môžu nemajetní, ako voliči, pôsobiť na výkon politikov. Na tých, čo sa aj ich pričinením dostali k moci? Väčšina z nás pri takej otázke pokrčí plec om a vyjadrí skepsu. Sme naozaj bezmocní?

Dnes už vieme, že niektoré štáty aj v Európe žili a dodnes žijú nad pomery a že veľkou mierou k tomu prispel aj populizmus politikov. Pre Slovensko je príznačné, že nemáme chudobných politikov. Politici zbohatnú za neúmerne krátky čas a pre väčšinu je to nezrozumiteľ-

Finanční experti tvrdia,
že akumulácia bohatstva v ru-
kách úzkej skupiny ľudí pokraču-
je, napriek pokračujúcej
dlhovej kríze vo svete.
Americké štatistiky prezradili,
že priemerné zárobky v USA
finančná kríza znížila len o jedno
percento. Ale aj skutočnosť,
že najbohatší Američania
zarobili v rokoch krízy
pätnásobne viac ako v rokoch
pred krízou. Navyše zostáva
pravdou, že dve percentá
najbohatších ľudí sveta vlastnia
viac ako polovicu celosvetového
majetku a desať percent najbo-
hatších vlastní viac ako štyri päti-
ny majetku. V samotnej USA
jedno percento najbohatších
Američanov vlastní vyše
40 percent bohatstva krajiny.

né. Existuje vôbec nejaká sociálna spravodlivosť?

Politológovia s obľubou citujú definíciu spravodlivosti, ktorú vyslovil americký sociálny filozof John Rawls: „Nerovnosti v bohatstve sú prípustné iba vtedy, ak sa nimi postavenie najslabších nezhoršuje, ale naopak, aj chudobným prináša čistý prospech.“ Vo svetle amerických štatistík, sa táto definícia zrejme vo svete veľkého biznisu vôbec neuplatňuje. Skôr sa preukazuje pravdivosť Ježišových slov, ktoré sú viac ako 2000 rokov staré. „*Lebo chudobných máte stále medzi sebou...*“ (Mt 26, 11). Starí Židia realitu chudoby dokonca uzákonnili: „*Chudobní nevymiznú z krajiny, preto ti prikazujem: Vo svojej krajine ochotne otváraj ruku núdznemu a chudobnému bratovi*“ (Dt 15, 11).

Nuž, Kniha kníh je v otázkach bohatstva nadčasová. Biblia síce akceptuje nerovnosti v bohatstve, ale pre tých, čo neotvárajú ochotne svoje peňaženky pre núdzných, má Pán Ježiš jednoznačné upozornenie: „*Lahšie je ťave prejsť uchom ihly ako bohatému vojsť do nebeského kráľovstva*“ (Mt 19, 24). Tento verš sa väčšinou interpretuje ako absurdné podobenstvo, ktorým Boží Syn dôrazne upozorňuje, že zámožný sa svojím bohatstvom k spáse svojej duše nemôže nijako dopracovať. Ťava uchom ihly naozaj nemôže prejsť. Napriek tomu je pred bránou ihly mnoho uchádzačov. Dúfam, že nestojíš s nimi v jednom rade.

DIALOG

MLADÝCH

11/2011, IV. ročník

EDITORIAL

nárek andělů

Stojí holka pobledlá,
stojí pod hvězdnatým nebem.
Svou tvář sklání do svých dlaní
prosákávající slzami.

Anděl z nebe se k ní sklání,
anděl se třpytivými vlasama.
Svou touhu a naději do ní pomalu vkládá.

Zdvihne svůj obličej dívka,
svůj pohled upře na anděla.
Co se stalo, ptá se anděl potichoučku.
Dívka mlčí, neodpovídá, jenom tiše vzlyká.
Co se stalo, ptá se znovu.
Dívka opět mlčí, jenom tlukot jejího srdce slyší.

Pomalu zdvihne anděl tvář děvčete,
tvář zbledlá, podobná stařeně.
Z jejich očí žal a smutek,
z jejich úst řev a nárek tmou proniká.

Pak spatří anděl krev prosákávající jejím šatem.
Vezme dívku v náruč svou,
zpíval bych ti píseň líbeznou, tiše říká.
Dívka se plaše usměje,
jen jedinkrát a naposled.

Drží anděl dívku pevně v náručí,
cítí jak ostrá bolest celým jeho tělem prochází.
Už není anděl více andělem,
jenom člověk co po prvé svou velkou ztrátu prožívá.

Kráčí člověk zbídačený,
pomalu kráčí cestou prašnou,
vstříc novým snům a nadějím,
se srdcem na kusy rozervaným.

Poznal jsem lásku, sám pro sebe říká...

Jana Lesňáková (Cabadajová)

redakčná rada: **Eva Myjavcová** (predsedníčka)
Juraj Institoris
Bohuslav Piatko

redakcia: **Jana Lesňáková** (Cabadajová)
Šimon Evin
Nad'a Máhríková

grafické spracovanie: **Nad'a Máhríková**

KONTAKTY:

vedúca redaktorka: **Eva Kianičková**
e-mail: **kianickova.eva@gmail.com**
mobil: **+421 903 822 042**

KOMENTUJTE témy z Dialógu aj z Dialógu mladých! Takisto, ak radi píšete **BLOGY**, alebo robíte **FOTKY**, neváhajte a ozvite sa nám, radi vám dáme priestor pre uverejnenie! Svoje reakcie a iné príspevky nám posielajte na:

dialogmladych@gmail.com

Takisto sa môžete zapojiť do diskusie na:

www.mesacnikdialog.sk

Tešíme sa na ďalšiu spoluprácu :)

samovraždy

samovražda (suicidium)

Samovražda je dobrovoľné ukončenie života z najrôznejších príčin. Na začiatok musím povedať, že každá smrť samovraždou je zbytočná a hlúpa, okrem tej Kristovej. Rozhodnutie k samovražde, teda k jej realizácii nie je niečo, čo vznikne zo dňa na deň; je to výsledok dlhšie trvajúcich najrôznejších problémov duševného či fyzického charakteru, ktoré si vieš, ale aj nevieš predstaviť. Nechcem tu teraz trúsiť teóriou, ktorej je plný internet, kde sa dozvieš kto, prečo, kedy, ako... (napr.: [www.dusevnezdravie.sk/sa-](http://www.dusevnezdravie.sk/sa-movrazda.html)

[movrazda.html](http://www.dusevnezdravie.sk/sa-movrazda.html)) Čo sa týka atmosféry okolo samovraždy, veľmi pekne ju vystihuje pieseň od Daniela Landu „Je čas odejít“. Radšej by som predostrel pár mojich pozorovaní a myšlienok, keďže niekoľkokrát vo svojom živote som rozmýšľal nad ukončením svojho života. Myslím si, že keď samovrah dôjde k záveru, že život nemá zmysel, nie je až tak ďaleko od pravdy. Keď som počas strednej školy rozbil väčšinu svojich vzťahov, zo školy a z domu ma chceli vyhodit, lebo to už so mnou nevlá-

dali a vyhliadky do budúcnosti boli mizerné. Došiel som k záveru a myslím si, že k správne, že môj život nemá zmysel. A naozaj nemal, veď načo taký život. Aký je rozdiel medzi tým, zomrieť teraz kontrolovane, alebo ešte trpieť a umrieť ktovie ako a ktovie kedy. No rozdiel je Boh, obeť Krista a život v Duchu svätom. Teda samovrah dôjde k správne záveru s nesprávnym riešením. Preto je dôležité, aby sme šíрили evanjelium aj z tohto dôvodu, lebo evanjelium je nielen mocou Božou na spasenie, ale dáva človeku zmysel života, ktorý je mimo vplyv hmoty, vzťahov a diania okolo. Mňa Pán Boh zachránil v hodine dvanástej. Zachránil ma cez Cirkev bratskú a hlavne jedného človeka v nej, Pavla Borku, ktorý mi venoval množstvo hodín. Nie cez facebook alebo elektronicky, ale tvárou v tvár, preto mu popri mne neostávalo veľa času na iné a zo začiatku som sa mu za to odpálcal všelijako.

Vo svojej práci ergoterapeuta v psychiatrickej nemocnici sa teraz stretávam s tým, že okolie samovraha nezaregistrovalo žiadne varovné signály, a teda sa domnieva, že žiadne ani neboli vysielané. Zvláštne je, že často ide o ľudí najbližších, ktorí sú s ním v dennodennom kontakte. Prítom každý pokus o samovraždu má svoje príznaky, no mne osobne sa zdá, že strácame schopnosť „vidieť“. Niekedy mi to v našich vzťahoch pripadá, ako z piesne Karla Kryla: „Do cudích vecí nevmiešujeme sa - a ešte menej - vlastne - do tých vlastných.“

Ďalší problém, ktorý v tejto súvislosti vnímam, je problém v našej komunikácii. V dnešnej dobe mladý človek vie komunikovať s veľkým množstvom ľudí na celom svete, ale často má problém sa porozprávať so svojím rodičom tvárou v tvár tak, aby ho pochopil a rozumel mu. Často zabúdame na fakt, že bežný človek, ako napr. ja, rečou, teda tým, čo vie napísať povie iba 7 % toho, čo chce komunikovať. Zvyšných 93 % sa na nás rúti mimo písmeň. Takže, keď chceš spozorovať príznaky samovraždy, musíš sa naučiť vnímať nielen to, čo dotyčný povie, ale aj napr. to, čo nepovie, kde sa pozerá, ako často ostáva sám, ako sa zmenil za

posledný čas, teda to, akých je jeho zvyšných 93 % komunikácie. A to chce čas. Každý človek, ktorý sa dostane do nepriaznivej životnej situácie, čo môže nakoniec viesť k rozhodnutiu zísť si život, si vyžaduje čas a našu plnú pozornosť a schopnosť porozumieť tomu, čo počujeme a vidíme. To dosiahneme najmä tak, že sa nebudeme vzdávať možností komunikovať s ľuďmi tvárou v tvár len preto, aby sme stihli viacerých, alebo nebudaj pre naše pohodlie. Plnohodnotná komunikácia chce cvik, lebo ako sa hovorí, čo sa nepoužíva, zakrpatie.

Množstvo pokusov o samovraždu alebo aj dokonaných samovrážd sa deje v prítomnosti psychického ochorenia. Bytosť človeka je telo, duch a duša. Dnes sa ľudia často správajú tak, že majú len to telo, kresťania telo a ducha. Tak ako máme telesné zdravie, tak máme aj psychické. Ako máme telesnú imunitu, takisto máme aj imunitu psychickú. Jednu aj druhú, keď sústavne atakujeme, povolí. Ak povolí telesná, ideme k doktorovi, ktorý nás opraví. Keď povolí psychická, je tu problém. Aj keď žijeme v múdrej spoločnosti, psychiatria a psychológia sú ešte stále zahalené rúskom tajomstva a opradené nánosom predsudkov, nálepiek a dezinformácií. Pritom tak ako pri telesnej forme, pokiaľ sa ochorenie podchytiť včas, je jeho liečba jednoduchšia a má vysoké percento úspešnosti. Neliečené psychické ochorenie veľmi ľahko môže viesť k samovražde, preto je potrebné, aby sme neváhali pri podozrení vyhľadať odborníka alebo boli tí, ktorí toto riešenie

navrhnu iným. Psychické ochorenie sa kresťanom nevyhýba, ale často kresťania majú väčšie zábrany vyhľadať pomoc, lebo si myslia ktovie čo. No ale, ľud Boží, ľud zvláštny...

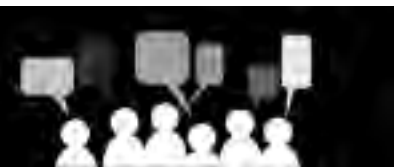
Tak majme oči otvorené, aby sme videli problémy iných, strážme si svoju komunikáciu a naučme sa vytvárať vzťahy, ktoré majú zmysel a hĺbkku.

Miro Klč

Miroslav Klč (29), člen CB Michalovce, starší zboru, vedúci mládeže, ergoterapeut v psychiatrickej nemocnici, predseda Vihorlatského horolezeckého klubu, šťastne ženatý...

sledujte tiež
dialog-mladych.blogspot.com

samovražda - riešenie?

Posudzovanie hraničných udalostí, ku ktorým samovražda nepochybne patrí, nie je jednoduché, lebo situácie a motívy samovraždy sú rôzne a neraz komplikovane prepletené.

Samovražda môže byť zbabelým útekom zo života - útek pred zodpovednosťou, alebo rezignácia nad životom, ktorý stratil zmysel z rôznych príčin: Môže to byť zúfalstvo v situácii, ktorá je vnímaná ako bezvýchodisková a beznádejná. Niekedy je to riešenie pocitu viny sebaapotrebaním, vyhnutie sa spravodlivosti. Môže to byť aj výsledok uplatnenia filozoficky dôsledného ateizmu, ktorý chce mať všetko vo svojich rukách, ešte aj moment svojej smrti. Môže to byť aj arogantné vrátenie daru života, ktorý Boh človeku narodením dal so

zdôvodnením, že sa človek na svet sám nepýtal.

Je tu potrebné zmieniť aj ten druh samovraždy, ktorá súvisí s eutanáziou. Jedná sa o vedomé ukončenie vlastného života z dôvodu ťažkej choroby bez vyhliadok na zlepšenie alebo z dôvodu ťažkého životného diskomfortu človeka vysokého veku.

Zvláštnu kategóriu tvoria samovraždy v pominutí zmyslov, keď človek v stave ťažkej psychickej poruchy vo svojom seba-poškodzovaní postupne (alebo náhle) dôjde až do tohto bodu.

Existujú samovraždy, ktoré sú vlastne sebaobeťou, alebo prinajmenšom seba-

bitím, pričom v týchto pojmoch je dôležitý rozdiel. Obety vojakov, samovraždy rukojemníkov alebo väzňov, aby pri mučení neprezradili svojich druhov.

Rozhodujúci motív samovraždy nám obvykle ostáva skrytý, a preto posudzovanie tohto činu vyžaduje veľkú zdržanlivosť, lebo samovražda blízkeho je často obžalobou jeho okolia, že asi neurobilo všetko, čo mohlo a malo urobiť, aby mu pomohlo nájsť či obnoviť životnú nádej.

Je ťažko vysloviť jednoznačný záver, keď jedine Boh pozná motívy ich rozhodnutí aj čo tomu predchádzalo a nevieme, či niektorí v niektorých situáciách nekonali aj pod zvláštnym vnuknutím Ducha svätého. Biblicky pozoruhodná je v tomto

smere postava Samsona, ktorý je napriek svojmu samovraždenému koncu života uvedený v zástupe Božích svedkov (Heb 11, 32).

Samovražda je vždy niečo tragické. Obsahuje v sebe priame alebo nepriame zlo. Je to desivá udalosť. Ešte aj v situácii sebaobetovania je prítomné zlo, lebo sebaobet je riešením nejakého zla.

Božie slovo samovraždu nikdy priamo eticky neposudzuje, ale postavy z Biblie, ktoré svoj život končia samovraždou, vyznievajú napospol negatívne a samovražda je prejavom kolapsu ich života pred Bohom: kráľ Saul, radca Achitófel, sudca Samson, Ježišov učeník Judáš.

Samovražda je vraždou vo vzťahu k sebe samému. A k vražde sa už vyjadruje 6. prikázanie - nezavraždíš, čo je presnejšie vyjadrenie jeho obsahu, ako bežne citované „nezabiješ“. Ak je vražda neprípustná z dôvodu, že život nepochádza od človeka, ale od Boha, a preto ho človek nemôže nespravodlivo a svojvoľne ukončiť, potom nemám právo ani na vraždu seba samého. Biblický postoj voči ľudskému životu je taký pozitívny, že samovraždu nevyhnutne odsudzuje, lebo ju považuje za zlo v zmysle ataku na suverenu Boha nad životom.

Samovražda je dôsledkom niečoho pred ňou. Je to zlé riešenie zlých príčin. Je známením zúfalstva, straty nádeje, nedôvery

Bohu, nevery, neposlušnosti. Jej obeť ju vidia ako jediné a posledné východisko, niekedy ako jediné a zvláštnu spásu svojho života. Keby ľudia videli iné riešenie a dôverovali mu, zrejme by neriešili svoju situáciu takto tragicky. Božie slovo namiesto priameho zákazu samovraždy otvára človeku okno nádeje. Kde sa objaví hoci len iskrička nádeje, tam sa človek chytá života. Človek si nemusí siahať na život, aby sa ospravedlnil, aby sa potrestal, aby unikol. Do temnoty jeho duše preniká lúč Božieho daru milosti, odpustenia a prijatia. Pokánie a milosť dáva aj prehranému životu nový zmysel a cieľ. Vďaka Ježišovi Kristovi, ktorý vzal na seba zosobnenie každej ľudskej hanby aj viny môžeme byť očistení od nami vykonaného aj na nás napáchaného zla.

Ježiš dal svoj život za naše hriechy, aby sme my neprišli o svoj život - ani sami ani Božím súdom. „Ja som prišiel, aby mali život, a to v hojnej miere. Ja som dobrý pastier. Dobrý pastier kladie svoj život za ovce.“ (J 10, 10)

Štefan Evin

Ja a Ty. Prečo sa zmieriť s Bohom? II.

Prečo ťa „neznášam?“

Matúš 5, 21-22: „Počuli ste, že otcom bolo povedané: nezabiješ! Kto by však zabil, musí ísť pred súd. Ale ja vám hovorím: Každý, kto sa hnevá na brata, musí ísť pred súd. Kto by povedal bratovi: Hlupák, musí ísť pred veľradu. Kto by povedal: Blázon, musí ísť do ohnivého pekla.“

Pravda nie je vždy príjemná. Medzi človekom a človekom nie je vždy len sympatia. Niektorí ľudia si „sádnú“, niektorí však nie. Problém nastáva, ak s tými, ktorých „nemusíte“, musíte žiť. Dobrá nelogika, však? Premýšľajme spolu. Máš suseda, ktorý ti zvykne klopať metlou do radiátora, ak si si -akože- náhodou zabudol vypnúť hlasnú hudbu? Nemusíš ho, ale musíš pri ňom žiť. Máš súrodencu alebo rodiča, s ktorým sa hanbiš chodiť na verejnosť? Máš spolužiakov a kolegov, ktorí ťa neberú vážne alebo si robia z teba posmech? Máš nadriadených, z ktorých máš pocit, že ťa len buzerujú? Máš okolo seba ľudí, ktorí sú chodiacimi encyklopédiami, bifľoškami, bonzákmi, podlízачmi, manipulátormi, či frajerami bez toho, že by mali za čo byť?

Ešte dodám, že aj ja a aj ty, sme pre niekoho, a možno pre veľa ľudí, takými magormi... ale samozrejme, my si to o sebe nemyslíme.

Cítiš to, čo je medzi ľuďmi? Medzi tebou a mnou? Medzi tebou a tvojimi blízkymi? Teraz nehovorím, že vždy a medzi všetkými je problém. Hovorím, že medzi veľa ľuďmi je viac problémov, ako by sme chceli. Veď ak by to tak nebolo, tak prečo by bola rozvodovosť viac ako 45 %-ná? Prečo už ani dvaja najbližší ľudia sa nevedia rešpektovať, milovať, mať v úcte a počúvať sa navzájom?

My potrebujeme niečo, čo má moc naše vzťahy nielen uzdraviť, ale dať im silu - fungovať, rozvíjať sa, plniť láskou a úctou,

vytrvať, byť pevnými. Kámo, dá sa to! Dá sa vypustiť slová a životné postoje: „neznášam ťa!“ Na tomto mieste viac nechcem povedať, ako to, že máme problém medzi nami.

Niektro musí priniesť mier, pokoj, zmierenie medzi mňa a teba, medzi teba a tvojho suseda, priateľa, priateľku, manžela, manželku, deti, rodičov. Niektro nám musí priniesť zmierenie do našich vzťahov... či?

<http://ranajkysjezisom.blogspot.com>

Zapojte sa aj vy do tvorby Dialógu: svatava@internet.sk,
v diskusnom fóre na: www.mediasvatava.sk, aj písané na adresu redakcie.